

335 K94 Sos. dem. Puolueen arkistoon.

AMER

HILJA PÄRSSINEN

(LIINAMAA)

KYSYMYKSIÄ

SOSIALIDEMOKRATIAN ALALTA

HANCOCK, MICH.,
TYÖMIEHEN KIRJAPAINOSSA, 1907

1537.

7/4 mes
Pärssinen

Sosialidemokratian alalta

HANCOCKISSA, MICH., 1907
TYÖMIEHEN KIRJAPAINOSSA.

931414

Hilja Pärssinen
(Linnansaari)

Kysymyksiä

Sosiaalidemokratian alalta

TYÖMIEHEN KIRJAPAINOSSA
HANGOKKISSA, MICH., 1907

931414

Sisältöluettelo:

Lukijalle.

Sosialidemokratia sivistysliikkeenä.

Loppuvatko sodat?

Nälkä, hulluus, rikos.

Työläisnaisten äänioiuden periaatteellinen puoli Suomessa
saadun kokemuksen valossa.

Sosialidemokratit kieli- ja kansallisuuskysymyksissä.

Siveuspyrintömme.

Raittius päämääräkö vai keino.

Kasvatus ja sosialismi.

Kouluohjelmamme kansanvaltaisuus.

Äitiysvakuutuksesta.

Työläisnaisten lainmukainen suojelus terveydellinen vält-
tämättömyys.

Kahdeksantuntisen työpäivän merkitys äiteinä ja puoliso-
na oleville työläisnaisille.

Lukijalle.

Yhä enemmän ja enemmän aukeavat silmät näkemään kapitalistisen yhteiskunnan lukemiattomia varjopuolia. Yhä useampi kysyvä katse kääntyy tähystelemään. missä on pelastuksen tie ihmiskunnan parempaan tulevaisuuteen siitä sortumuksen tilasta. missä haavoissaan ja paiseissaan kituva sukupolvi nyt on. Rohkaisevaa vastausta eivät anna „parannuksia“ lupailevat porvarillisten puheet, jotka ovat vain plaastarin vetämistä kipeään peitteeksi. Uskonnolliset haavekuvat pilvein takasesta kärsimysten hyvitämisestä ovat myös menettäneet tehoisuutensa. Mieli-vallan, satumaisuuksien ja ainaisen elämisen mahdollisuuden menetysvaaran alaiset miljoonat eivät tyydy kiusalliseen tuudituslauluun „näin on aina ollut“, vaan vaativat suoraa ja rehellistä selvitystä.

Heille vastaa sosialilemokratia: kurjuus johtuu huonosta järjestelmästä. Omaisuus on riiston kautta joutunut harvain käsiin. Tuotantojärjestelmä on siirrettävä yhteiskunnan huostaan. Anastaminen on lopetettava. Se on tapahtuva sosialidemokratian kautta. Omistamattomain luokkain taistelu omistavien sortovaltaa vastaan on tekevä viimemainituille mahdolltomaksi riistosaaliiden yksinomistamisen. Sosialidemokratia on uudestaan luova yhteiskunnan ja poistava etujen ristiriitaisuuden.

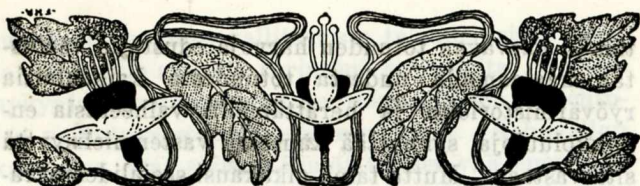
Socialidemokratiaan kääntyvät siis katseet. Siltä odotetaan uutta aikaa.

Otasuen, että vähäinenkin valaiseminen sosialidemokratian laajalta alalta edistää tämän liikkeen levenemistä,

rohkenee allekirjoittanut julaista kirjasena eräitä niistä kirjoitelmistaan, jotka hän viime vuosina on eri julkaisuille antanut.

Helsingissä 26 p. Kesäkuuta 1907.

HILJA PÄRSSINEN.

Sosialidemokratia sivistysliikkeenä.

Vastakohta pääomallisen ja pääomattoman luokan välillä on synnyttänyt voimakkaimman taistelun, jota käydään kaikissa sivistysmaissa ja jonka taistelun ratkaisu tulee olemaan määrääjänä tulevaisuuden yhteiskunnassa. Että tässä taistelussa toinen taisteleva ryhmä, alaluokka sosialidemokratian ohjelman ympärille kokoontuneena on tuleva voitolle, sen jo peljäten vastapuolue näkee. Kun tämä vastapuolue, edustaen itse asiassa kansan vähemmistön etuja, siis harvainvaltaa enemmistön kustannuksella, näkee kulkevensa häviötään kohti, niin onko kumma, että se kaikilla mahdollisilla keinoilla koittaa kasvavaa kukistajaansa heikentää. Niin kauvan kun sosialismilla on kannattajia pienissä joukoissa, niin kauvan kun sen teoriat olivat suurimmalle enemmistölle tuntemattomia, saattoi

tämän kasvavan totuuden harvoja edustajia vastustaa maalaamalla uudesta totuudesta kaikenlaisia ryövärihistorioita ja herättämällä valheellisia ennakoluuloja, synnyttää kansassa vastenmielisyyttä sitä vastaan. Mutta tämä aikakausi sosialidemokratian vaiheissa voidaan sanoa olevan jo suureksi osaksi yli elettyä. Nykyään on jo sosialismista siihen määrin onnistuttu tietoa levittämään, että vastustajat eivät enään niin helpolla sitä voi sivuuttaa. Heidän on nykyään jo ryhdyttävä suoranaisiin väitelyihin itse periaatteista, heidän on koetettava todisteluilla tukea porvarillista järjestelmää sekä on heidän todenperäisillä väitteillä kumottava sosialismin perusopit.

Tätä menettelyä koettavat he nykyään noudattaa. Ja sen mukaista on myös tuo heidän usein uudistettu väitteensä, että sosialidemokratia tulisi muka olemaan sivistykselle vahingollinen. He sanovat että nykyajan yhteiskunnan kehittymistä sosialistiseksi, ei voi sivistyksen kannalta tervehtiä ilolla. Siellä muka enemmistön herruus nousisi sortamaan yksilön oikeutta. Enemmistövalta tulisi sivistykselle alas repiväksi, laskisi tukahduttavat sulut tieteen, taiteen ja yleensä henkisen edistyksen tielle.

Vastustajaimme ajatuskannassa on määräävinä pääasiassa kaksi perusohjetta. Ensiksikin näkevät ja pitävät he nykyajan kulttuurin sivistyksen ihan teena. Toiseksi hyväksyessään tämän kulttuurin he hyväksyvät myös ne keinot, joilla sitä ylläpidetään, tahi vaikka eivät niitä yksityiskohdissaan hyväksykään, niin he pitävät niitä keinoja kuitenkin olojen välttämättömyytenä.

Katsokaamme meidän aikamme kulttuuria, eivätkö tosiaan sen varjopuolet voita valopuolia. Kul-

tuurimme on tulos vallitsevista taloudellisista oloista. Se onkin samalla perintönä entisajalta, on myös nykyajan tuotantotavan ja taloudellisten elinehtojen vaikutuksesta suuresti muuttunut. Rahavallan kasvaessa ovat sivistys-ilmiöt tulleet yhä enemmän riippuviksi pääomaa ja valtaa omistavan luokan tahdosta. Ihmiskunta on luotu vain harvoja varten, väittävät he. Tieteen ja taiteen kukoistus vaativat uhrikseen enemmistön tuomitsemisen tiedottomuuteen ja rumuuteen.

Sivistys-ilmiöitä luomaan kiihoittaa ihmiskuntaa rahakeinottelu. Raha kaikessa määrääjänä synnyttää kilpailun ja kilpailun hyörinässä ei ole aikaa niin paljon miettimään, mikä todella on ihmiselle ylentävintä ja kohottavinta, vaan päähuomio pannaan siihen, mikä antaa suurimman aineellisen voiton. Tästä syystä on pidettävä poikkeuksena tiedemiestä, joka tutkii asioitaan tieteen vuoksi, vieläpä muodostaa tieteellisen katsantokantansa totuutta korkeimpana mittapuuna pitäen. Päinvastoin rahavaltaisessa yhteiskunnassa palvelevat tieteilijöistä useimmat porvarillisen yhteiskunnan teorioja, ja kun heidän toimeentulonsa, vieläpä asemansa joutuisi alttiiksi, elleivät he tutkimuksissaan kulkisi vanhoja „yhteiskunnalle vaarattomia“ latuja, niin johtuukin tästä, että he mukautuvat, sisällisesti kuoleutuvat ja enimpäin heidän tieteellisyytensä pysähtyy olevien olojen sisälle kykenemättä laajentamaan ihmiskunnan näköpiiriä uusilla löydöillä tieteen avarasta maailmasta. Samoin täytyy meidän myös sanoa enimpäin nykyajan opiskelevien harrastuksesta, että se ei joudu tiedon janosta, vaan on sillä kannustajana pyrintö paremmille tuloille.

Kuinka moni koululaisistamme ja ylioppilais-

tamme jatkaa opintojansa tietojensa kartuttamiseksi. Epäilemättä enemmistölle kangastelee suoritettujen tutkintojen takana lihavampi leipäkannikka. Tämä itsessään vähemmän korkeaksi katsottava vaikutin on nykyoloissa aivan luonnollinen. Kuinka toisin voisikaan olla. — Harva ihminen voi olla sellainen pilviolento että kartuttaa tietoja tiedon vuoksi silloin kun hän selvään näkee, että tämä saattaisi johtaa leivättömyyteen, saattaisihan häntä miellyttävä tutkimusala olla juuri sellainen, joka ei veisi virkaan tahi yleensä tuloihin yhteiskunnassa.

Kun siis oppiminen opin vuoksi ei ole määräävä, johtuu tästä kaksikin taannuttavaa seikkaa. — Ihmiskunta ei tiedollisessa suhteessa mene samoilla askelilla eteenpäin kuin se menisi, ellei rahavalta kahlehtisi sitä. Pakolla opittu ei nimittäin mitenkään voi olla samasta merkityksestä kuin harrastuksesta opittu. Pakolla opittu unohtuu ja vaikuttaa heikosti yksilön sieluun. Jos myönnämme perinnöllisyyttä olevaksi, niin täytyy tunnustaa, että heikosti omistettu, vieläpä kuten jo edellä osoitimme, usein vähemmän hyödyllinen tieto, joka ei kykene läpitunkemaan nykyistä sukupolvea, lyö myös heikon leiman jälkipolveen. Ihmissuvun asteettaista älyllistä kehittymistä ei se palvele, kuten se palveli silloin, jos tieto, ollen harrastuksella omistettu, kykenisi tunkeutumaan läpi nykypolven älyllisen olemuksen.

Mutta vielä vähemmän kestää arvosteluamme nykyinen sivistys, kun otamme laskuun myös sen, että raha ei ole ainoastaan oppimisen kiihotin, vaan myös ehto. Tiedon lähteet ovat ainoastaan varakkaille avoinna. Orjaluokka on tuomittu elämään tietämättömyydessä. Orjain keskuudessa syntyvät

nerot ovat tuomitut surmaamaan lahjakkuutensa raatamisen yksitoikkoisuudessa, vaikka rikasten tylsäjärkistenkin jälkeläisten kalliseen kouluttamiseen kulutetaan kansalle kuuluvaa ja kansan huomaa mutta harvoin riistämää omaisuutta. — Kuinka voitositiedon ja valistuksen ystävä enää tätä asiain tilaa puolustaa. Eikö päinvastoin asiaa tutkiessa täydy myöntää, että ihmiskunnan nykyisen ja tulevan sivistyksen pelastaminen rahan kahleista on ajan tehtävä. Se on tulevaisuuden sivistyksen pelastus. Ja tähän kykenee ainoastaan sosialidemokratia, joka hankkii kaikille oppimisen mahdollisuutta sekä myös puhdistaa koulujen ja yliopistojen oppisuunnitelmat siitä taannuttavasta kahleesta, johon sen kytkee nykyinen valtiomahti.

On väitetty että tätä sosialismin ylevää kantaa valistuksesta eivät muka suuret joukot tulisi omistamaan, vaan että päinvastoin ruumiillista työtä tekevä enemmistö halveksisi kirjatietoja ja opiskelua. Tämä käsitys on epäilemättä erehdyistä. Päinvastoin osoittavat meidän aikamme työmiesten oppiharrastukset työväenopistoissa ja kaikenlaisissa iltakursseissa päinvastoin tiedon halua, pyrkimystä valoon. Se, että huokeapalkkaiseen raatamiseen tuomittu työmies, jolta kaikki oppimisen mahdollisuudet lapsuuden köyhyydellä ja myöhemmin pitkällä työpäivillä ja leipähuolilla ovat riistetyt, katselee jotakin ylioppilaskeikaria katkeruudella jopa halveksimisella ei johdu tämän työmiehen välinpitämättömyydestä tietoon nähden, vaan siitä, että hän näkee tuossa nykyaikaisten opistojen kasvattamassa herrasnuorukaisessa yhden sortajistansa. Tuo toinenhan on saavuttanut tietonsa hänen tietämättömyytensä kustannuksella.

Tämä puhe jos mikään, on mitä naurettavinta ja samalla halpamaisinta olletikin kun sitä lausuvat ne, jotka kynsin hampain ylläpitävät nykyistä todellakin mädännäistä olotilaa. Vai voiko todella meidän porvarillinen maailmamme kehua korkeista siveysihanteistaan kun sen tekopyhän siveyskaavun liitokset ovat niin hatarat, että mitä illettävimmät paheet sen alta esiin pistävät. Liikemaailman kaikkia inhimillisyyttä vastaan sotiva keinottelu ja huijaus, avioliittokauppasopimukset, jokapäiväinen itsensä ja lähimpäinsä pettäminen perhe-elämässä, hotellien ja varieteiden, kevytmielisimpäin ruumista ja henkeä sairastuttavien ilopaikkojen huumaukset, kaikki valhe, petos ja konnuus nekö todella ovat tuloksia siitä erinomaisesta siveysopista ja siveellisyyshanteista, joita muka sosialismin punainen peikko tahtoo tuhota. Jos todella näin on, jos porvarillinen siveyspappi ei jaksa vaikuttaa sitä saarnailevassa ja ylistelevässä yläluokassa parempia hedelmiä, niin antaa sen siveysopin mennä, antaa sen hukkaa. Jos todellakin tuo siveysoppi näkee hyväksyttäväksi sen vääryyden, jonka alaiseksi proletariaatti on syösty ryöstettyine koteineen, tehtaisiin ajettuine perheen äitineen ja kadun kasvateiksi hyljättyine lapsineen, niin jo on aika tuon siveysopin kuolla. Jo on aika nostaa uusi ylevämpi tilalle.

Ja sen antaa sosialismi. Se tahtoo perhe-elämän onnellistuttamista, ihmisen kohottamista, sisälisesti rikkaaksi, paheista vapaaksi, sellaiseksi, joka etsii taiteen ja luonnon sulosta tahii mietiskelyn hiljaisuudesta nautintoja. Sosialismi, hankkimalla aineelliset elinehdot kaikille, valmistaa mahdollisuutta henkisiin saavutuksiin. Eikä suinkaan se, että myös sosialidemokratisen puolueen yksilöiden jou-

Ja vielä pahempi — on tuo toisen omistama tietopuolinen sivistys itsekkyyden läpituunkemaa. Se on sivistystä harvoja varten, ei koko kansan hyväksi.

Se on tietoa, johon on yhdistetty työmiestä ijäti sortaneet käsitykset säätyerosta ihmisen ja ihmisen välillä. Sen vuoksi sille työmies katkerana harteitaan kohottaa. Mutta antakaa työmiehen käsittää, että ette tahdo säilyttää sivistystä yksien etuoikeutena vaan että huomaatte jo koittaneen ajan, jolloin opin ja tiedon on palveltava koko kansaa, niin näette hänen silmänsä säteilevän harrastuksesta.

Sosialidemokratia tahtoo siis siirtää tiedon harvoilta koko kansalle. Samalla se tahtoo siitä karsia pois sellaista valheellisuutta, jota siihen, sen ollessa rahan komennettavana on yhtynyt.

Sanokaa siis, eikö se näin ollen ole kykenevä loistavasti perimään entispolvilta saadut tiedon aarteet siirtääkseen ne jälleen jalompana, korkeampana seuraavalle sukupolvelle. — —

Puhuessamme sivistyksestä jaetaan se tavallisesti ulkonaiseen ja sisälliseen sivistykseen kuoreen ja ytimeen. Kuulee väitettävän, että sosialistit olleen järkeisuskoisia, vapaa-ajattelijoita levittävät paitsi yhteiskuntajärjestelmää kumoavia oppeja myös kumouksellisia aikamme siveyskäsityksistä. Sanotaan kylläkin oikein että ihmiskunnan onnellisuus tulevaisuudessa enempi kuin nykyisyydessä ei voi olla turvattu pelkästään ulkonaisella järjestelmällä ei myös korkealla tiedollisella sivistyksellä, vaan tarvitaan myös sisällistä työtä, siveyden ihanteita eli kuten se yksinkertaisessa puheessa sanotaan: sydämen sivistystä.

Ja nyt väitetään, että sosialismi levittäessään kumouksellisia oppeja repisi alas siveys-ihanteen.

kossa ehkä on porvarillisen yhteiskunnan särkemiä yksilöitä persoonallisine heikkouksineen, ole pätevää syy väitteelle, että sosiaaidemokratia sallisi vieläpä puoltaisi moraalista rappeutumista. Päinvastoin on sosiaaidemokratia aina osoittanut olevansa valmis hyökkäämään ja tekemään paljastuksia aikamme moraalittomuudesta ja samaa tietä on se jatkava. Moraalittomat teot jommoisia kapitalismi edistää, vaikuttavat aina lähimmäisiin ja ovat siis vastustettavia. Yksilö on kokonaisuuden alkusolu. Myönämme siis, että terveeksi alkusolut ja niin tulee koko sairas ihmiskunta uudeksi, mutta tähän ei suinkaan päästä ilman toimeentuloa, leipää, eihän ruusukaan puhkea kukkaseen ilman hyvää multaa, kosteutta, valoa ja lämpöä.

Matalajärkisten poroporvarien väitteitä on myös, että taiteen asema sosialistisessa yhteiskunnassa ei muka olisi turvattu. He kuvittelevat sosialistista jonakin pakkovaltiona, jossa kaikki työ olisi rajoitettu samojen määräysten alle ja kuinka siis taiteilijat joutuisivat lapsipuoleksi, ja heille ei valmistettaisi tilaisuutta luovaan työhön. Mutta kukahan oikeastaan on neroja vainonnut enemmän kuin kapitalistinen yhteiskunta. Vankiloihin ja maanpakoon, myrkkymaljaa tyhjentämään on se heitä tuominut. Runoilijan, ajattelijan ei suinkaan tarvitse pelätä sosialistisessa valtiossa samaa. Onko sitten porvarivaltio avannut sylinsä kirjailijoille ja taiteilijoille. Eikö meillä Aleksis Kivi kuollut nälkään, eivätkö parhaat näyttelijämme, säveltäjämme ja taidemaalanimme ole saaneet raivata tiensä köyhyyydessä ja puutteissa. Minna Canth'ille draamain luoja ei ole vielä kilpailijaa tullut ja täytyihän hänen henkipitimikseen — pitää kauppapuotia syrjäisessä

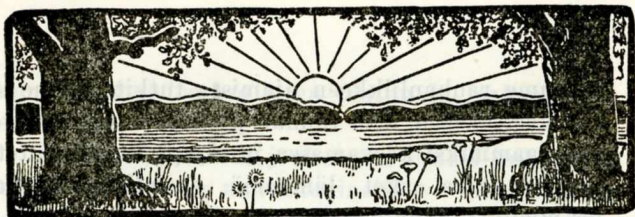
Kuopiossa. Olkaamme vakuutetut siitä, että sosialistisessa valtiossa vähintään sellaiset kehitysmahdollisuudet odottavat taiteilijoita, kuin nykyään. Ja sitäpaitsi on taide nyt vain harvojen ylellisyysnautinto, vieläpä kahlehtii sitä harvojen rahanomistajain maku jokapäiväisyyden karuun rumuuteen. kahlehdittu orjalauma ei ole tilaisuudessa kehittämään itseään, taidetta käsittämään. Siitä johtuvat laitokset jossa taidetta irvikuvataan, ala-arvoiset teatteriseurakuntat ja rämisevät markkinalystit. Taide siis kansan omaksi, kansalle varustettava aikaa sen nautinnoista virkistymiseen ja kaikki tasa-arvoiset sekä ala-arvoiset hovit tulevat häviämään.

Kosketellessaan taiteen suhdetta sosialismiin lausuu Emile Vandervelde seuraavaa:

„On usein sanottu, ettei taide ole mitään muuta kuin joko enemmän tai vähemmän kehittynyt, mutta aina uskollinen yhteiskunnan kuvastin. Tänä näemme me siinä katoavan porvariston velton välinpitämättömyyden, mutta myöskin kurjuudessa eläneiden ja koettelemuksissa vahvistuneiden proletariatein toivomukset. Huomenna näemme siinä taas onnellisten sukujen levollista iloisuutta, jotka ovat ryömineet ylös kurjuuden suosta, ja ahkeruutensa voimalla ja uhrautumisella perustaneet työn itsevaltaisen hallinnon ja yhdenarvoisuuden valtakunnan“.

Voisimme vielä jatkaa esitystä samaan suuntaan, osottaen kuinka kapitalistinen järjestelmä kärjistettyään toimeentulon taistelun huippuunsa tulee yhä turmiollisemmaksi sivistykselle, siveydelle ja taiteelle, vaan riittääköön tämä.

Toimintaan siis sosialidemokratian hyväksi, sillä se on turvaava ihmiskunnalle pääsyn ylevämpiin henkisiin ennätyksiin.

Loppuvatko sodat?

Jo kauvan on ihmiskunnan kauneimpana unelmana ollut maailman rauha. „Loppuvatko koskaan sodat“, kysyy ihmisyyden ystävä, kauhistuneena niistä hirmutapahtumista, joita päivän lehdet kertovat verilöylyistä. Historian lehdet ovat veren kostuttamia, veren, joka on vuotanut jos minkäkin nimellisten „isänmaallisten“ ja uskonnollisten tarkoituserien saavuttamiseksi. Kansat huokaavat militarismin ikeessä ja sodan verihaamu nostaa yhä uudestaan uhaten päätänsä. — „Loppuvatko koskaan sodat“, kysyy tällöin entistään tuskaisammin valistunut ihminen. Loppuvatko? —

Rauhan aatteella on juurensa kaukaisessa menneisyydessä, vaikkakin sen ajaminen esiintyy uudemmassa ajassa järjestettynä työnä. Kumminkin

tulemme rauhanliikkeen ajamista tutkittuamme siihen käsitykseen, että rauhan pyrinnot ovat yhä voimakkaammiksi kasvamassa ja täytyy rauhanaatetta ajavien astua askel lähemmä sosialidemokratiaa, jos mielivät jotakin voittoa.

Vähän voitetaan vetoamalla tässäkin asiassa yksilön hyvään tahtoon, jos olevat olot, vallitseva järjestelmä saavat esteettömästi jatkuu. **Kasvatus** rauhan aatteeseen ja sotaisten ihanteiden hylkäämiseen ovat kyllä paikallaan. Sille on **koulussa** ja kodissa empimättömästi valmistettava tilaa Äitien ja opettajien on tässä suoritettava pyhä velvollisuutensa tulevaa polvea kohtaan. Sankaruutta, ei murhaajan, ei orjamaisen sotilaan vaan elämän sankaruutta työn urhoutta oppikoon uusi polvi ihailemaan. Siten on sille viitottu tie, jota kulkien valtio ja yhteiskunta kypsyy muodostamaan kansainväliset asiansa ilman sotajoukkoja hirmuisine varustuksineen.

Sodat ovat joko hyökkäys- tai puolustusotia. Edellisiä julistavat porvarilliset valtiot valloittaakseen lisää väestöalueita veroriistoa varten. Siten myös saavat he lisää kauppa- ja teollisuusalueita ja laajentaa voittavan maan kapitalistiluokka sodan kautta anastaja-asemaansa. Sotalaitosta tukee yläluokan mielipide, tuon luokan, joka työntää poikiaan upseeri-urille ja asettaa tyttärensä avioliittomarkkinain halutuiksi voittoesineiksi. Upseeristo omaa noilla markkinoilla taattua luottoa — mitäpä syytä olisikaan siis yläluokan seisovaa sotajoukkoa paheksia.

Sotalaitos on vähitellen käynyt myös teollisuuden harjoittajille välttämättömäksi. Se kuluttaa paljon aseita ja tarvis-aineita antaen tehtaille hyviä

tilauksia, muodostaen siten taatun ja maksukykyisen ostajan.

Sotaväki, seisovat joukot sen lisäksi kuluttavat paljon ravinto- ja nautintoaineita — kauppiaatkin voivat lyödä rahaa tuon epä-inhimillisen laitoksen kustannuksella.

Mutta sodan kanuunain soidessa kaatuu päitä, tehdään tuhoja, vuodessa hävitetään, mikä kymmenissä rakennettiin. Ja kuka kipeimmin kärsii? Köyhälistö, tuo ajettuna laumana kulkeva karja. Köyhät sotilaat toisiaan teurastavat, itse vähääkään hyötymättä.

Ei mikään sota ole kohottanut proletariaattia. Riistäjille on voitetut saaliit joutuneet.

Kuinka järjetöntä onkaan siis köyhien lähteä toisiaan surmaamaan. Veljestyvä, valistuva proletariaatti ei ole moisiin tekoihin ryhtyvä. Se laskee **kerran aseensa**. Olkaamme siitä varmat.

Mutta sotajoukoilla on kapitalistisessa valtiossa toinenkin tehtävä. Se on kansan kurissa pitäminen. Sen avulla estetään „väestöjen kapinallisuutta“. Tullapa mielenosoitus, lakko tahi muu „yleistä rauhaa (vallassa olijain etuja) uhkaava“ tapaus, pianpa silloin pistimetkin osaansa näyttelevät. Ja tämä on eräs väärän järjestelmän inhempää ilmauksia. Se ajaa veljen veljeään, pojan isäänsä vastaan, se saattaa saman maan köyhät sotapoijat saman maan köyhiä työmiehiä vastaan. — —

Moisesta luonnottomasta raakuudesta on valistunut proletariaatti lopun tekevä. Miehet, naiset, te ihmiset, joilla on tunne ja järki elkää antako rauhan päivän viipyä!

Sanoimme myös olevan puolustusotia. Ne ainoastaan ovat hyväksyttäviä. Mutta ne loppuvat

kansainvälisen sosialidemokratian valistaessa köyhälistöä kussakin maassa siten, että ei ole enää hyökkäyssotiin lähteviä miehiä ja saman sosialidemokratian otettua haltuunsa johto eri valtioissa, etteivät hallituksetkaan enään kansainvälisiä asioita näe tarpeelliseksi sodilla ratkaista. Ratkaisu selvitetään kansainvälisten tuomioistuimien ja sovinto-oikeuksien kautta. — — —

Suomen kansan „yleinen asevelvollisuus“ lakasi mielivallan käskemänä. Sama mielivalta ei ollut kyllin luja saadakseen kansaamme alistetuksi „itämaalaiseen militarismiin“. Sotilaskysymyksemme astunee taas pian näyttämölle. Sosialidemokrateilla on tässä asiassa selvä ohjelma. Sama mikä on toistenkin maiden aatetovereilla. Kansan asestaminen ja puolustuskuntoiseksi tekeminen ilman seisovia sotajoukkoja on haaveilusta vapaalle järkipärsyydelle nojautuva vaatimus. — —

Jos Suomen kansa rauhan kysymyksessä pääsisi tuolle asteelle, olisimme jo suurmaista edellä — tietä viittomassa.

Rauhan aatetta ei ole haaveena katseltava, vaan on siihen käytännössä pyrittävä. Mutta tulee myös tietää, ettei löydy toista voimaa tätäkään suurta kysymystä ratkaisemaan kun sosialidemokratian valistama köyhälistö. Tämä muitakin ajan suuria edistyskysymyksiä päämäärään vievä punalipun armeija on myös kykenevä lopettamaan sodan ja laskemaan „aseet pois“. Rauhan aatetta ajaessa on tämä seikka lukuunotettava.

Nälkä, hulluus, rikos.

I.

Belgialaisen taidemaalarin Antoine Wiertz'in tauluista on eräs „Nälkä, hulluus, rikos“ unohtumattomimpia. Siinä esitetään kolkon hökkelin sisusta eli paremmin sanoen ihmishuola, jossa kaunis repaleinen äiti istuu lattialla kauheata tekoa suorittamassa. Huone on alaston, kylmä. Liedessä palaa tuolinjalkoja, kun polttopuut ovat loppuneet. Pöydällä on tyhjä astia, kaatunut kori, josta viimeinen itävä, pilaantunut peruna on vierähtänyt maahan. Epätoivoinen, nälkiintynyt äiti on kyykistyneenä maahan, kasvot mielipuolisuutta kuvaillen. Hän — silpoo veitsellä lastansa ja tulella höyryävästä padasta pilkistää pienokaisen jalka. — Kuva on kamala, siinä esiintyvät olosuhteet vielä kamalampia ja teko kamalin.

Mutta, ettei tuollaista tapahdu vain mielikuvi-
tuksen mailla, siitä kertoo jokainen päivä meille.

Tuossa on kädessäni sanomalehti, päivätty 8 p.
toukokuuta. Mitä luen sen yhdeltä sivulta. Kau-
heaa! —

Tuossa nuori kansakoulunopettajatar sisarineen
itseään myrkyttämässä.

Näin kertoo lehti:

„Sisarukset ovat olleet hellät ystävät. He ovat
koettaneet ponnistella päästäkseen eteenpäin maail-
massa. Mutta se ei ole onnistunut. Tielle on sattu-
nut kaikenlaisia vastoinkäymisiä. Kuollut sisar,
kansakoulunopettajatar, ei ole saanut paikkaa itsel-
leen, eikä toista hyväksytty kättilötutkinnossa. Su-
rulliseksi kävi tyttöjen mieli. Köyhyys ja muut ikä-
vyydet saattoi heidät siihen päätökseen, että kuole-
ma on paras. Löydettyssä kirjeessä onkin: „Tuonen
lehto, öinen lehto . . .“

Mikä surullinen murhenäytelmä elämän suurel-
la näyttämöllä. — Mutta se ei avaa yläluokan silmiä.
Ei toverein, ei ystävain. Yksilöille kapitalistinen
katsantokanta kaiken tuomion langettaa. Kun me
puhume sodasta, moista viheliäistä, ihmisiä surman
kitaan syöksevää järjestelmää vastaan, niin ei sitä
ymmärretä, huudetaan vain: „enemmän valistusta“
— „sivistystä“ ilman leipää — mikä julmuus, mikä
sokeus onkaan tuossa!

Sama lehti kertoo petomaisesta isästä Leppävedel-
lä. Tämä murhasi 5 lastaan ja itsensä. — Tekoa aja-
tellessasi menetät iloisen mielesi pitkäksi aikaa.
Elämä ja pyrkimykset näyttävät toivottomilta. Huk-
ka on edessä.

Mutta tuossa vieressä on uutinen:

„Potki vaimonsa kuoliaaksi. Sulkavan pitäjän kirkonkylässä talokas Pärus potkimalla tappoi vaimonsa. Poliisi tutkinto pidettiin, mies vangittiin.“

Tunnet jo lukeneesi liikaa samanlaista ja siirrä silmäsi toiselle sivulle. Mutta sielläkin on rikosjuttuja puhumattakaan varkauksista ja kassanvaillingeista kerrotaan tällaista:

„Sikiön karkoitus. Poliisi on täkäläiseen lääninvankilaan passittanut naimattoman palvelijattaren Olga Karlssonin, joka kuulustelussa on tunnustanut viime syksynä tehneensä itsensä syylliseksi sikiön karkoittamiseen. Apuna oli hänellä eräs kätilö Sofi Kalk. Tätä viimeksi mainittua epäiltiin, että hän oikein piti ammattinaan sikiön karkoitusta, mutta hän teki itsemurhan nauttimalla morfiinia. Palkkioksi oli tämä Karlssonilta saanut 50 markkaa.“

Suomenmaa alkaa rikoksissa jo olla toisten kansain eturintamassa. Johan Nowoje Wremjakin kertoi ilkkumalla tuon pyöristyttävän ruumiskirstutun, jossa tytär äidin jalat sahasi. — — —

Kaikkeen tähän liittyy joka päivä näkemämme ja kuulemamme. — — —

Kävelen katua. Tuossa tulee raskauden tilassa oleva äiti — humalassa. Saman vaimon olen nähnyt pari kertaa ennenkin juopuneena. Astun eteenpäin. Tulen erään 2-kerroksisen ränsistyneen puutalon sivu, talon, jonka tiedän „huonomaineisten“ pesäksi. Lapsia on pihalla, sieltä ohikulkevia kivittävät. Nainen ripustaa pyykkiä, vierellään vesikorvo. Mies sätii naista ikkunasta. Nainen antaa kaksinkertaisella mitalla takaisin. Kova käy sanasota. Mies juoksee ulos ja syntyy käsikähmä. — Siinä korvolla, kauhalla ja kivillä jaetaan iskuja.

Vaellan synkkänä tietäni. Tuskin risteystä pääsen eteenpäin kun tapaan erään naistoverin. Tällä on itkettyneet kasvot. Hän minulle purkaa suruaan, sillä kertoo miehensä par'aikaa olevan tajutonna juovuksissa.

Pää täynnä ajatuksia, rinta tuskassa palaan kotiin. Oh! Mitä voi iloita onnestani, rakkaista, hyvistä omaisistani, kodistani, elämästäni, kun yhteiskunta, maailma on niin viheliäinen.

„Ihmiskunnalla on vain yksi järki ja se on mennyt sekaisin.“ — Muistan Georg Schauman'in sanoen: „elä tule koskaan välinpitämättömäksi sen suhteen, mitä näet ympärilläsi“. — Olen hänen kanssaan ehdottomasti samaa mieltä. Välinpitämättömyys lähtee joko peräti matalasta sielunelämästä tai suoranaisestä sokeudesta.

Sosialidemokratit surevat ihmiskunnan kärsimyksiä, sen harhautumista rikosten teille — mutta siinä suhteessa he ovat pessimistien vastakohtana, että uskovat kasvavaan valistukseen, uskovat edistykseen. Ja tehdäkseen edistyksen mahdolliseksi he tahtovat **olujen uudestaan luomista koko järjestelmän muuttamisella.** Tahdomme omistussuhteiden muuttamista, sillä nälkä — hulluus — rikos ovat portaita kapitalistisessa yhteiskunnassa rappeutumisen tiellä. Me vaadimme yhteiskunnan astumista yksilöitä turvaamaan. **Vaadimme,** koska muutoin ei mitään saada. Viemme vaatimuksemme **luokkataistelun** tietä voittoon, koska vaatimuksillamme on **vastustajia.**

*

II.

„Paheet eivät sivistyksen mukana vähene“ kuulee huudettavan. Ja totta kyllä, sillä kun sivistys

ei korjaa joukkojen hätää, on se myös yksinään tehoton rikoksia vastaan. Siis erittäin kaikkien kasvattajain, nimenomaan niiden, jotka sisällisen kasvatuksen avulla kokevat kohottaa ihmistä, pitäisi rientää hyväksymään sosialidemokratian pyrkimystä muodostaa ympäristö suotuisaksi. Ikävällä näemme kuitenkin päinvastaista. Yhä jatkuvilla työläisten kiristyksillä, työnsuluilla, työstähäädöillä y. m. luodaan lisää kurjuutta ja „sivistyksen“ levittäjät seisovat toimettona sivustakatselijoina, korkeintaan yhtyen porvarislehtien solvauksiin.

Mutta kova todellisuus pysyy kaikesta huolimatta entisellään. Rikokset yltyvät. Rikostilasto osoittaa huimaavia numeroita. Katselkaamme niitä hieman.

Väkilukuun verraten oli vuonna 1904 rikosjuttuja kutakin 100,000 asukasta kohti eri lääneissä seuraavasti:

Lääni.	Kaupungeissa.	Maalla.
Uudenmaan	4,028	533
Turun	1,925	429
Hämeen	2,703	466
Viipurin	1,929	650
Mikkelin	1,914	493
Kuopion	3,151	440
Vaasan	1,715	244
Oulun	1,111	303

Rikoksellisuus esiintyy siis kaupungeissa loiston ja kurjuuden keskellä lukuisimpana. Toiset maalaiskunnat, missä on tehtaita tahi liikekeskustoja osoittavat saman seikan. Niinpä Uudellamaalla oli Pohjanpitäjässä (Fiskarin tehdas y. m.) 233, litissä 143 rikosjuttua. Sitävastoin Porvoon pitäjässä 36 ja Pernajassa 26.

Samaa on huomattava muuallakin. Ulvilassa oli 207, Vanajassa 107, Hollolassa 141, Kymissä 121, Sortavalassa 184, Keuruulla 77. Kaikki kuntia, joissa liike-elämän jälet tuntuvat.

Varsinaista rikollisuutta kuvaa kumminkin eniten rikosten laatu.

Törkeimmät rikokset, murhat ja ryöstömurhat ovat usein joko juoppouden, koston tahi kulkuriuden tuloksina. Kulkurielämä, asteettainen käsittelyiden höltyminen ja rappeutuva ympäristö voidaan sanoa rikosten luojiksi. Siveellisyysrikokset, raiskaukset, lapsenmurhat niihinkin joutuvat useimmiten yhteiskunnan kovaosaiset syypäiksi. Elostelevat siveellisesti rappeutuneet miehet ja naiset ajautuvat köyhälistökaupungin osiin ja huonon esimerkin keskellä kasvava nuoriso turmeltuu. Kun maalaiskansaa on tulvinut rajattomasti epävarmoihin oloihin, on rikoksellisuus tästä yltynyt.

Törkeisiin rikoksiin tuomittuja v. 1904 oli 634 miestä ja 103 naista. Niistä oli murhasta tuomittuja 64 miestä ja 3 naista.

Erikseen lapsenmurhasta tuomittuja oli 42 naista.

Varkausrikoksista tuomittuja oli 414 miestä ja 50 naista.

Ilahduttava puoli tuossa synkässä tilastossa on naisten pienempi rikollisuus. Törkeitä naisrikollisia näemme tuossa 61, kun miehiä sen sijaan on enemmistö. Tämän ymmärrämme suuresti johtuvan siitä, että nainen perheen seinien sisällä on paremmin säilynyt kuin ulkona liikkuva mies. — Vaara on edessä, että kuta enenmmän köyhälistöperhe „hajautuu“ sitä enemmän nielee myös rikollisuus naisia kiitaansa.

Laiminlyöty kasvatusta, aikainen ansiotyö voidaan myös lukea useiden rikoslaatuja edellytyksiin. Tässä suhteessa on myös kuljettu huolestavaan suuntaan.

Törkeät rikokset ovat v. 1904 olleet suuremmat kuin edellisenä vuonna. Murharikokset törkeän tappelun seurauksena lisääntyivät 53,2%, väärä vala tai väärä todistus 63% ja lapsenmurhat 40%.

Nuorten rikollisten (15—21 v.) luku on vuosi vuodelta kasvanut. V. 1900 oli rikollisista alaikäisiä 16,1 %, mutta v. 1903 jo 19,6 % ja v. 1904 19,5 %.

Avioliiton ulkopuolella syntyneitä oli törkeän rikoksen johdosta tuomituista 51 miestä ja 14 naista eli 8,8 %.

Naimattomia oli 476 miestä, 73 naista eli 74,8 % koko rikoksellisten luvusta. Tämä viimeainittu seikka kuvaa kodittomuuden repivää merkitystä.

Toistaiseksi saamme tyytyä ottamaan kirkkoherranvirastoilta tietoja kansalaisten luku- ja kirjoitustaidosta, sillä suuri osa kansastamme ei ole kansakoulua käynyt. Kysymyksessä olevain rikollisten kehityskantaa kuvaavat seuraavat numerot:

Kristinopintaito. Miehellä. Naisella Yhteensä. Pros.				
heikko	480	73	558	75,1
välttävä	145	28	173	25,5
hyvä	6	2	8	1,1
lukutaito	382	67	449	61,0
luku- ja kirjoitust.	237	34	271	36,8
täyd. opet. saaneita	10	2	12	1,6

Enemmistö on siis oppimatonta ja laiminlyötyä.

Varallisuuden puolesta oli heistä:

Miehellä, Naisella Yhteensä pros.				
perin köyhiä....	466	79	545	74,4
niukoissa varoissa ..	151	20	171	23,4

hyvissä varoissa ... 13   3   16   2,2

Ainoastaan mitätön osa näyttää varakkaista oloista, joten näemme köyhyyden selvästi luovan rikoksia.

Mitä voimme siis kaikesta edelläolevasta päätää. Lyhyesti vastattuna sen, että ainoastaan sosialidemokratia poistaa todenteolla rikollisuutta. Se ensiksikin kohottaa ihmiset tuntemaan ihmisarvonsa ja herättää heissä hartaan pyrkimyksen ihmisarvon mukaiseen esiintymiseen. Toiseksi se lähete taudille hakemaan sekä lääkettä että myös poistaa taudin syytä. Tuo lääke on kaikki todelliset uudistukset kuten verotusuudistus, maatalousolojen korjaus, työväen suojelus, vanhuuden vakuutus, kieltolaki j. n. e. Taudin syy on kapitalistinen järjestelmä, se on poistettava ottamalla tuotanto valtiolle. Tutkikaa siis hyvät ystävät kapitalistisen yhteiskunnan varjopuolia, kauhistukaa niitä ja yhtykää sosialidemokratein kanssa taisteluun rikoksia vastaan.

Työläisnaisten äänioikeuden periaatteellinen puoli Suomessa saadun kokemuksen valossa.

Kirjoitus Duuman "Työryhmän" äänenkannattajaan.

Niinsanottu naiskysymys astuu historian näyttämölle yhtenä tuloksena siitä suuresta taloudellisesta mullistuksesta, jonka suurtuotannon kasvaminen sai aikaan. Nainen oli entisissä oloissa suljettu kodin ahtaaseen piiriin, eikä hänen katsantokantansaakaan sanottavasti sen ulkopuolelle jaksanut kohota. Ei silloin myöskään ollut pakoittavia syitä hänen esiintymiselleen julkisuudessa. Vasta suurtuotanto vetää naisen ansiotöihin kodin ulkopuolelle. Se saattaa yläluokan naisen vaatimaan oikeuksia s. o. tilaisuutta opiskelemaan kouluissa ja virkoihin yhteiskunnassa.

Niin kauvan kun porvarillinen naisliike taisteli naiselle edellämainitsemiani oikeuksia, ajoi se edistuksen asiaa; kohottaen saman luokan naisen saman yhteiskuntaluokan miehen kanssa tasa-arvoisuuteen.

Naisten äänioikeuskysymys oli johdonmukainen seuraus muuttuneista taloudellisista suhteista. Mutta tämä sama kysymys esiintyy periaatteellisesti kannalta katsottuna erilaisena, ollen aina sen mukainen, missä yhteiskuntaluokassa se esiintyy.

Kapitalistisessa yhteiskunnassa nimittäin astuu pian kaikkiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ulettavaksi voimakas taistelu työn ja pääoman välillä. Tämä luokkataistelu, kasvaen sikäli kuin sille suurtuotanto ja kapitalistinen luokkavaltio luokkalakeineen on maaperän valmistanut, vetää välttämättömyyden voimalla riveihinsä naisetkin. Alaluokan nainen huomaa, ettei hänen sortajansa ole mies, vaan kapitalistinen järjestelmä. Yläluokan naisella taasen valtion suurtuloisen virkamiehen vaimona, yksityisenä virkanaisena tahi liikkeenharjoittajana on etuja, jotka hän näkee joutuvan vaaraan sosialidemokratisen liikkeen edessä. Tämän vuoksi yläluokan nainenkin pian väsyä puhumaan "miesten sorrosta" ja alkaa yhdessä porvarillisten miesten kanssa hesua sosialismin peikkoa ja „harhaan johdettua“ sosialidemokratiaa vastaan.

Vähitellen selvenee asema. Ja näin luokkarajojen selviydyttyä, luokkaetujen ollessa ristiriitaisia ja taistelun kärjistyessä, esiintyy naisten äänioikeutta ajettaessakin kaksi suuntaa: proletaarinen ja porvarillinen.

Yläluokan naiset kaipaavat äänioikeutta puoltaaksensa niitä etuja, mitä kapitalistinen yhteiskun-

ta heille turvaa. Yläluokan miehet alkavat huomata olevan edullista laajentaa äänioikeus edellämainittuihin naisiin, sillä yhteinen luokkaegoismi on jo ehtinyt peittää jäljet siltä naisten halveksimiselta, mikä esiintyi ensimmäisen naisemansipatsioonin aikana.

Alaluokassa työskentelevät taasen mies ja nainen rinnan tehtaassa, työpajoissa. Samaa halpahintaista kauppatavaraa he ovat "vapaan kilpailun" markkinoilla. Yhteinen on nälkä, yhteinen työttömyys, turvattomuus ja sorronalaisuus. Yhdessä rintamassa on myös kapitalismia vastaan taisteluun käytävä, sen ovat työluokan jäsenille osoittaneet jo pyrkimykset ammatillisten parannusten hyväksi. Jos siis alaluokka tahtoo saada oikeuksiaan valtiossa, niin on sen valistettava jäsenensä niin miehet kuin naiset luokkatietoisiksi ja yleisellä sekä yhteisellä äänioikeudella valloittettava määräävä sija eduskunnassa. Äänioikeus on siis ulotutettava alaluokan naisiin, sitä vaatii alaluokan yhteinen etu. Naistensa äänioikeudella vahvistaa alaluokka äänestäjäinsä joukkoa sikäli, kun sosialidemokratinen tietoisuus valtaa alaluokan kaikki kerrokset.

Johtopäätös onkin siis selvä: yläluokan naiset tahtovat äänioikeutta „samassa suhteessa kuin miehet“. Heistä ovat varallisuus sensus, ikäraja y. m. varallisuuteen perustuvat rajoitukset paikallaan. Niitä puoltaessaan he palvelevat taantumusta ja jarruttavat äänioikeuden ulottumista pohjakerrosten naisille. Syvien rivien naiset päinvastoin seisovat sosialidemokratien kanssa äärimmäisten vaatimusten takana taistellen niin hyvin byrokratiaa kuin yläluokkain valtaa vastaan. Pois varallisuussensukset. Suomessa on sellaisena kruununvromaksuvel-

vollisuus. Alin ikä olkoon tinkimättä 21 v. (Suomessa on nyt 24 v.) Ei myös hyväksytä sellaista, että vaivaisapua nauttivat (kuten nyt Suomessa) menettävät äänioikeutensa, koska tämä kipeästi koskee m. m. köyhiä, tähän tilaan joutuneita leskiä.

Edellä esitetystä asian tilasta antoi Suomessa suoritettu naisten äänioikeustaistelu valaisevan kuvan. Äänioikeustaistelua käytiin eri leireissä. Etupäässä sosialidemokratisen puolueen pää-äänenkannattajassa Työmiehessä valaistiin asiaa lukuisissa kirjoituksissa. Sosialidemokratiset tyväen yhdistysten naisosastot muodostivat naisten liiton, joka piti kokouksiaan alkaen vuodesta 1900. Naisliittohallinto (nykyään Viipurissa) julkaisi lehtisiä sekä johti agitatioonia. Maa oli jaettu moniin agitatsioonipiireihin, joissa kussakin keskustoimikunta ja paikalliset toimikunnat työskentelevät. Tehoisimmin suorittivat herätystyötä n. s. naisten renkaat, joihin yhtyneinä 10—30 naista pitivät kokouksia asiaan syventyen.

Äsken päättynyt vaalitaistelumme, jossa edustajia uuteen yksikamariseen eduskuntaan valittiin selvensi entistäkin jyrkemmäksi välin ylä- ja alaluokan naisten kesken. Naisehdokkaat otettiin kussakin puolueessa sen puolueen vaaliliiton listoille. Asema ajoi siis naiset kunkin puolueensa hyväksi agitteeraamaan ja näin oli meitä sosialidemokrateja vastassa kaikki eriväriset ja nimiset porvariryhmät naisineen.—Yhdessä etuoikeutettujen miesten kanssa näemme yläluokan naisten vastustavan köyhäläisten oikeutettuja pyrintöjä, ja kuta ankarammaksi luokkataistelu kärjistyy, sitä kiivaammin he myös raatajanaisten pyrkimysten tielle asettuvat.

Suomen sosialidemokratiset naiset ovat vaaleissa saavuttamiin tuloksiinsa tyytyväiset. Puolueemme 80:stä edustajasta on 9 naista, vastapuolueilla naisia 10 ja edustajia yhteensä 120. Tehtäväksi jää siis sosialidemokrateille pyrkiminen enemmistöön ensi vaaleissa. Tässä on naisten työ oleva suurena apuna. Jo viime vaaleissa voi varmuudella päättää puolueemme voittaneen suureksi osaksi naisten äänien avulla.

Niissä maissa, jossa alaluokan naisella ei ole äänioikeutta, on sosialidemokratein sitä kiivaasti vaadittava.

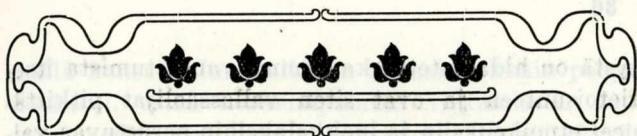
Sosialidemokratii kieli- ja kansallisuus-
kysymyksissä.

Suuri määrä ovat vastapuolueiden pit-
tyt hyväksymistämme Oulun puoluekokouksen kie-
li- ja kansallisuuskysymyksiä. Ne on lausuttu
sitten "kurjiksi", sitenme mikä kyseisistä pit-
tyt lausua. On lausuttu sitenme että me
ka olemme niin "löyhiä" ja "venyviä", että ven-
äläinen ja ruotsalainen kieli leviiperäisyytemme vuok-
si pitteivät meidänme tuokentumaa. Sitäkäpi
sitten sarta tätä meitä valaista ja paljastaa västusta-
jen salakavaleet valheet.

On kansallismme hyvin katehessa muistama me
sitäme sarta muudet, joilla täällä on valtaa val-
la olevia kansainluokkia rasittain. Yksi puolta on, di-
lut katehminen sarta. Sen harjoittajina ovat edinty-
neet ruotsalaiset sirkamiehemme ruotsinkielinen an-
taloisto ja porvaristo. Edintyillä ruotsalaisen kan-
sainluokkaa omalla katehellaan saamasta sarta

Sosialidemokratit kieli- ja kansallisuus- kysymyksissä.

Suurta melua ovat vastapuoluelaisemme pitäneet hyväksymistämme Oulun puoluekokouksen kieli- ja kansallisuuskysymysponseista. Ne on leimattu niin "kurjiksi", ettemme muka kykenisi niitä puolustamaan. On tahdottu solvata meitä siitä, että muka olisimme niin "löyhiä" ja "venyviä", että venäläinen ja ruotsalainen kieli leväperäisyytemme vuoksi pääsisivät maahamme tunkeutumaan. Sietääpä siis kerta tätä asiaa valaista ja paljastaa vastustajien salakavalat valheet.

On kansallemme hyvin katkerassa muistossa ne erilaiset sorron muodot, joilla täällä on valtaa vaillo olevia kansanluokkia rasitettu. Yksi noista on ollut kielellinen sorto. Sen harjottajina ovat esiintyneet ruotsalaiset virkamiehemme, ruotsinkielinen aatelisto ja porvaristo. Estämällä suomalaisen kansanaineksen omalla äidinkielellään saamasta siviis-

tystä on hidastutettu kansamme vaurastumista itse-tietoisuuteen ja ovat siten vallassaolijat pitkittä-neet etuoikeuksiin ja luokkalakeihin perustuvaa val-ta-asemaansa.

Niin pian kuin venäläinen mieli- ja virkavalta on onnistunut tai onnistuu maassamme saamaan ja-lansijaa, niin pian se myös käyttää välikappaleenaan kielellistä sortoa, voidaksensa näkyväisen kielirajan ja sitä tukevan väkivallan avulla ottaa vallan muu-tamien harvojen Venäjän byrokraattihallituksen e-dustajain käsiin.

Näemme siis että kielellinen sorto on erinomainen ase kapitalistisen luokkavaltion sorron välineenä. Näemme sitä harjotettavan valtiollisten ja taloudel-listen pyyteiden palveluksessa. Ja kansa, joka ei kykene kielellistä sortoa vastustamaan, ei myöskään jaksa taistella valtiollisten ja taloudellisten oikeuk-siensa puolesta.

Jo itsessään sosialidemokratia herättää ja jär-jestää kansan taisteluun kaikkea sortoa vastaan — siis kielellistäkin. Ja sitäpaitsi, kuten se puolustaa yksilön oikeuksia työhön, työn tuloksiin, vapauteen, niin se puoltaa myös hänen kielellisiä oikeuksiaan. Sosialismi valistaa yksilöjä sellaisiksi, että raa'an kielikiihkon sorto ei voi tulla kysymykseen, yhtä-vähän kuin sellainen yksilön raukkamaisuus, ettei hän rohkenisi kielellään esiintyä. Sosialismi valmis-taa täten siis valtiossa kullekin kansallisuudelle ti-laisuuden kasvaa toinen toisensa rinnalla, toistaan häiritsemättä.

Mutta vielä pitemmälle se menee turvatessaan kaikille kansallisuuksille ja kielille elämisen oikeu-den. Sosialidemokratia nimittäin taistelee perinpoh-jaisen koulu-uudistuksen puolesta. Se tahtoo teke-

mällä kansakoulun kaikkien kansanluokkain pohjakouluksi, vetää korkeimpainkin virkamiesten lapset samoihin kouluihin, missä kansan lapset käyvät ja estää siis virkaluokan eristymästä kielellisesti kansasta. Valtapuolueemme puoltavat yhä edelleen herrojen lapsille herraskouluja, joissa hyvin ymmärrettävästi luokkahenki säilyy ja välituntikielenä pysyy ruotsi tahi ehkä kerran venäjä, vaikka opetuskielenä olisikin suomi. Ei virkamiesluokkamme sitä tietä koskaan suomalaistu.

Suurimman palveluksen äidinkielen asialle tekee sosialidemokratia kumminkin siten, että se levittää sivistystä syviin riveihin. Sivistyksen mukana tulee syvempi ja laajemmin viljelty suomenkielen taito ja siis yhä suuremmat takeet kansamme kansalliselle ja kieliselle säilymiselle. Tosi työssä siis eikä suurilla sanoilla, toteutuu sosialidemokratian lipun alla pienten kansojen oikeus kielensä ja kansallisuutensa säilyttämiseen. Ja huomatkaa, tuo tapahtuu ilman rotuvihan lietsomista, päinvastoin kansojen "veljestämisen" kautta.

Tämän, mitä edellä on sanottu, sisältävät pääasiassa Oulun kokouksen ponnet. Niissä mainitaan kuinka "Suomen kielen kehittäminen koulu- ja virkakieleksi on tärkeä". Samassa kokous ilmaisee "suosivansa ruotsinkielisen sivistyksen Suomessa säilyttämistä" ruotsalaisen väestön vapauspyrintöjen edellytyksenä. Venäjänkieleen päätti kokous:

"venäjänkieltä ei ole sentähden vihattava, että on venäjänkielisiä sortajia,

venäjänkielen kehittämistä ja käyttämistä on Suomessa sallittava,

venäjänkielellä ilmaistua nykyaikaisia vapaus-

aatteita sisältävää sivistystä on Suomessa edistettävä ja tunnetuksi tehtävä ja

venäjänkielisen köyhälistön kanssa ryhdyttävä sosialidemokratian edellyttämään sovinnolliseen yhteistyöhön.

Päivän selvää on siis, että sosialidemokratit tahtovat maahamme suomea virkakieleksi, vaan samalla myöntävät toiskielisille vapaan kielensä harjoituksen sivistyksellisessä, taloudellisessa sekä yksityisessä elämässään. — Eikö tämä ole selvä kanta? Ei sitä huoli hävetä. Sen valopuolia porvarillisiin kieliohjelmiin nähden on selvä vaatimus kieleemme oikeuksista, tahtomatta toisten kielten sortoa. Sen ovat olleet hyväksymässä myös ruotsalaiset puolue-toverit, tietäen, että sosialidemokratian päästessä valtaan loppuu koko kurja kielikiista, joka on porvarillisten keppihevonen heidän usuttaessaan kansalaisia toisiaan vastaan ja erittäinkin heidän koettaessaan erikielisien raatajain yhteenliittymistä estää.

Kovin ovat porvaripuolueemme, nuo samat, joiden kodeissa usein vieras kieli rehoittaa, nyt kansankielen ystäviä. Nuorsuomalaisten kieli-into ei heitä kuitenkaan estä pitämästä ruotsikkokuvernöörien ja senaatin puolta. Suomettarelaiten suomenmielisyys vie heitä kilpailemaan venäjän kielen opinnoissa ja harjoittelemaan ylhäisten nimiensä, mitä "heimoja" lienevätkin, piirtämistä venäläisillä kirjaimilla. Heillä se suomenkielen käytäntö itse asiassa on "venyvää" ja kansallistunto hataraa.

Sosialidemokratia halveksii teennäisillä kieliohjelmeilla ratsastamista, se paljastaa, kuinka porvarien puhe kansallistunnosta on vain tuulenpieksämistä, joka ei heitä estä nylkemästä ja riistämästä ja

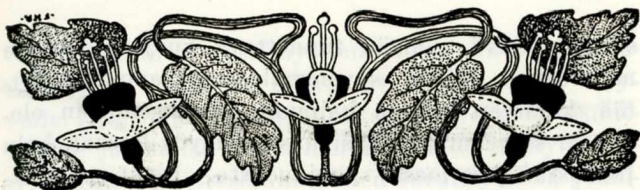
sitä tietä sortotilaan painamasta omaa kansallisuuttaan, kun vain heillä siihen on tilaisuutta.

Sosialidemokratit rohkenevat porvarillisten valhelippujen hulmutessa nostaa lippunsa korkealle ja sanoa: katsokaa tänne. Tämän juurella ovat sorretut kaikissa maissa uskonnostaan ja kielestään huolimatta veljiä. Heidän on kunkin omassa maassaan selviydyttävä omasta porvaristostaan, niin koittaa heille vapaus — vapaus missä kaikki sorto, olkoonpa sitten vaikka kielellistä tahi kansallista laattaa, lakkaa.

Turhaa on enään porvariston kellastuneita lippurepaleitaan ilmaan nostaa, turhaa kieliohjelmiensa kuluneilla puheenparsilla ratsastaa. Niiden tyhmyys jo alkaa paljastua. Silmät kääntyvät sinne, missä on totuutta ja sisältöä. Ja ihanteita janoava maailma löytää kaipuullensa tyydytyksen sosialismissa, joka sekä turvaa pienten kaikkia oikeuksia että yleensä heitä veljestää.

Siveyspyrintömme.

Rahavaltaisessa yhteiskunnassa muodostuu kaikki kauppatavaraksi. Liikuttavan kuvan miehestä, jolla oli kultaiset aivot luo eteemme ranskalainen kirjailija Alfons Daudet. Mies irroitti murusen toisensa jälkeen kulta-aivostaan. Ihaileva ympäristö kiihoitti häntä yhä aivojaan tyhjentämään ja surullinen seuraus oli, että miehen pää lopulta tyhjeni ja hän tuli surkean onnettomaksi.

Vertauskuvallaan osoittaa kirjailija, kuinka elämän kova todellisuus pakoittaa ihmistä vetämään maailman tomuun sielunsa kultaa, kuinka raskas arkielämä tavalla tai toisella himmentää, runtelee, raastaa ihmisen pyhintä, kauneinta.

Kuta syvempi kaipaus yksilöllä on runollisuuteen, kauneuteen, sopusointuun, sitä raskaammin tuntee hän olojen nurjuuden, josta jokapäiväinen

silminnähtävä, elämän tunnettava kurjuus hänelle muistuttaa. Kuta syvemmäksi jaksamme sytyttää kärsivän kansan kaipuun onnellisempaan olotilaan, sitä suuremmaksi kasvaa myös kansan halu ponnistaa pois loasta, kurjuudesta. Eivät senvuoksi ole turhaan kaikuneet italialisen Ada Negrin runot, joissa synkän nykyisyyden perästä valostaa kirkas tulevaisuus. Ei laula vapauslaulujaan suotta Henrich Heine, ei esitä Morris aatteitaan "taiteen tekemisestä kansan omaksi" tahi kirjoita Ellen Key viehättäviä "ajatuskuviaan", joilla tahtoo osoittaa, miten kauvas olemme eksyneet terveen ja puhtaan elämän tavasta j. n. e.

Rahavaltaisessa yhteiskunnassa on todellakin eksytty kauvas siveyden ihanteesta. Mikäpä täällä ei olisi kauppatavaraa? Turhaa on puhuakaan mahdollisuudesta, että yksilö voisi kiertää koko järjestelmän syyntakeisia säännöksiä. Sellainen onnistuu ainostaan jossain määrin ja harvoille, onnellisissa oloissa eläville.

Rahavaltaisessa yhteiskunnassa on pyhä sukupuolirakkauskkin tehty kauppatavaraksi. Mitä muuta kuin inhoittavaa siveyden solvausta onkaan myötäjäisiin tai yhteiskunnalliseen asemaan perustuva raha-avioliitto. Samanlaista on jatkuva pakollinen yhteiselämä kahden henkilön kesken, jotka ovat toisiinsa nähden "kolmenkymmenvuotisen sodan" kannalla. Häpeällistä on niinkään menettely, johon johdutaan, kun mies ollen estettynä esim. puuttuvan toimeentulon vuoksi avioliittoon menemästä, hokuttelee nuoria tyttöjä, jättäen uhrin kohtalon varaan. Esimerkkejä voisi siis runsaasti tuoda siitä siveyden rikkomuksesta, jota joka päivä ihmisten keskuudessa lain sallimana tapahtuu.

Jäytävin siveettömyyden muoto on toki prostitutsiooni. Vilhelm Libknecht sanoo tästä: "Syvälle langennut tyttö ansaitsee myötätuntoisuuttamme ja sääliä, hänen historiansa on täriseyttävästi vaikuttava yhteiskunnallinen surinäytelmä jokaiselle, jolla on ihmissydän rinnassaan. — Huono kasvatus, huonot esimerkit, kodittomuus, nälkä — ne ovat vaikuttavat syyt. Kuka tohtii heittää langennutta kivellä? Yhteiskunnan onnetonta uhria? Mutta mitä muuta on prostitutsiooni, jollei naisyyttä. Naisyyttä raaimmassa siveettömässä muodossaan. Ja sitten syytetään meitä, että me tahtoisimme naisyyttä! Jos me tahtoisimme sitä, niin emme olisi julistaneet sotaa nykyistä yhteiskuntaa vastaan."

Noissa Liebknechtin sanoissa on lyhyesti lausuttu prostitutsioonin vaikuttimet. Tiedämme, että tämä yhteiskunnan syöpä on ikivanha — jäytää sekä fyysillisesti että henkisesti ihmiskuntaa. Mutta silloin kuin nykyisen yhteiskuntamuodon ihailijat pettävät tosiasioita, paljastavat sosialistit näitä, osoittaen, miten kauvas on eksytty siveyden ihanteesta sekä perhe-elämän perustamisessa että yleensä sukupuolielämässä. Tämä paljastus kaikki sen vuoksi, että nykyisen taloudellisen järjestelmän sietämättömyys tulisi ihmisille selväksi ja heräisi halu luomaan raittiita, aineellisesti tasa-arvoisia oloja, joissa rakkaus voisi luoda perheen, ja joissa kurjuus ei synnyttäisi siveettömyyttä.

Siveys on siis meille korkea tarkoitusperä, jonka saavuttamiseksi on työskenneltävä oloja parantamalla ja ylläpitämällä yksilössä ja kansassa siveyden, sopusoinnun, puhtauden ja yleensä kauneuden ihanteita. "Korkeampi on tärkeämpi, mutta a-

lempi välttämättömämpi”. Senvuoksi tahdomme luoda aineellisen pohjan, jolla henkinen kukoistus voi seista.

Siveydellinen sukupuolisuhde nojautuu rakkautteen. Sitä ei tee raha-avioliitot. Siveydellisessä sukupuolielämässä noudatetaan luonnon lakeja, mutta prostitutsioon on luonnon irvikuva. Suuri ajattelija Seneca sanoo: “Me olemme jäseniä suuressa yhteistyössä. Me olemme sukua toisillemme luonnon kautta, joka on muodostanut meidät samoista aineksista ja asettanut meidät tänne samaa tarkoitusta varten. Se on määrännyt oikeutta ja kohtuut-
ta. Sen määräämän järjestyksen mukaan on parempi tehdä väärin kuin kärsiä semmoista.” —

Rahavaltainen yhteiskunta on toisessakin suhteessa riistänyt naisen tehtävästään ihmissuvun “äiti-
tinä”. Se on vienyt hänen kaupattavaksi tuotannon markkinoille, tehdasorjaksi, työn raatajaksi. Vaadittaessa suojeluslakeja lausuvat m. m. tässä Saksan naissosialistit rvat Braun ja Zetkin, että naisen toiminnan ja merkityksen vuoksi perheessä tulee vaatia suojeluslakeja pääoman-omistajain kuristusta vastaan. Samaa kuvaavat kaikki sosialistikirjailijat ja kuvatessaan, mitä työläisiltä puuttuu ja mitä heillä on voitettavana huudahtaa von Kol: “Te paljaaksi riistetyt. Juhla-ateria odottaa teitä! Katso-
kaa, pellot ovat aaltoilevina viljavainioina, puut täynnä meheviä hedelmiä. Onnellinen kotoliesi odottaa teitä”.

Läpikäyvänä ajatuksena on siis sosialisteilla, kuten Liebnicht sanoo “rakkauden vapauttaminen niistä kahleista, joihin nykyinen yhteiskunta sen on sitonut.” Sen vuoksi pidämme siveyden mukaisena vain sellaisen yhteiselämän, jossa rakkaus on sitee-

nä. Kuka voi käsittää niin väärin, että se olisi samaa kuin naisyhteisyyttä, pyrimme sitä poistamaan. Emme tahdo hävittää perhettä, vaan tarkoituksemme on jalostaa se". Tästä kuitenkin syytetään työväenasian ajajia ja sanoo siitä sattuvasti Kaarlo Marx, että kapitalisti, jolle vaimo myötäjäisineen on kauppatavaraa ja tuotantoväline, luulee meidän netta ja vaadimme oloja, joissa ei enään ole deksi tekemisestä, tarkoittavan myöskin naisia.

Sosialismi tahtoo vapauttaa orjuudesta, ja se ihminen on orja, jonka elämällä ei ole tarkoitusperrää, vaan joka on keinona toisen tarkoitusperrän saavuttamiseksi. Senvuoksi tahdomme ihmisen vapauttamista toisen tarkoitusperrän, rikastumisen palveluksesta. Tahdomme vapauttaa naisen ja miehen.

Senvuoksi ylläpidämme mielissä siveyden ihannetta ja vaadimme oloja, joissa ei enään ole aineellisesti niin kovaosaisia, että olot heitä johtaisi siveettömyyteen. Bellamy on utopistisessa teokssessaan "Vuonna 2000" kuvannut siveyden toteutuneena tohtori Leeten perheessä ja yhteiskunnassa. Naisen taloudellinen riippumattomuus oli siinä aineellisena vaikuttimena. Kirjassa sanotaan: "Naisten ei tarvinnut enää ottaa vastaan elantotarpeitaan armopaloina mieheltä, ei työntekijäin työnantajalta, vaan kaikki saivat osansa yhteisestä varastosta kuten lapset isänsä pöydältä."

Puhuessamme edellä yleensä pyrin nostamme siveyden ihanteen hyväksi, emme tällä suinkaan tahdo väittää, että rikkomukset siveyttä vastaan yksin sosialismin kautta ovat poistettavissa. Tässä suhteen on toisena suurena tekijänä niin hyvin lasten- kuin itsekasvatuskin. Ja sen joka tahtoo työskennellä siveyden kohottamiseksi ei tulisi lai-

minlyödä kumpaakaan, yhteiskunnallista uudistus-työtä ja oikeata kasvatusta, sillä ne kaksi täydentävät toisensa. Puhun tässä tietysti kasvatuksen aatteesta laajassa merkityksestä, sen esiintymisestä kodissa, seuraelämässä ja kirjallisuudessa. Sillä mitä muuta tarkoittavat sen tapaiset kirjailijatkaan. joista kirjoitukseni alussa puhuin, kuin ihmiskunnan kaihon sytyttämistä jalompaan elämäntapaan. Tuo kaiho jo itsessään on kohottavaa sekä innostaa se yhteiskunnallisiin ponnistuksiin kärsiväin hyväksi.

Tällaisena esiintyy sosialistinen "maailmankatsanto" kauttaaltaan sosialistisessa kirjallisuudessa. Se perustuu olevien olojen peittelemättömälle arvostelulle sekä käsitykselle, että siveys on ihmisten taloudellisen ja henkisen vapautuksen kautta toteutettava.

Raittius päämääräkö vai keino? *)

“Suomi raittiiksi” on raittiusväen sotahuuto kautta maamme. Kaunis ja rohkea tunnusana todellakin. Ja aikojen kuluessa on tuohon lauselmaan kasvanut yhä enemmän sisältöä. Yhä laajemmaksi on sen velvoittava merkitys tullut. Tuo on kaikki hyvä. Raittiustyö pyrkii yhä syventävämmäksi, perinpohjaisemmaksi, samalla myös laajoihin yhteiskunnallisiin uudistuksiin tähtääväksi.

Jälkimmäinen piirre on monia arveluttanut, tuntunut peloittavan. Turhaa, ennen aikaista huolta! Kehityksen lait kyllä tasoittavat hyppäyksen entisen ja nykyisen välillä. Moni on laskenut muu-

---

*) Kirjoitettu sen jälkeen, kun Raittiuden Ystävät olivat hyväksyneet n. s. yhteiskunnallisen ohjelman.

toksen raittiustyön suunnassa liiankin suureksi. Puolestani en osaa vielä suuren suuria toiveita käytännöllisten tulosten saavuttamisessa panna raittiusväen sosialistiseen työhön. Katson suunnan muutoksella olevan merkitystä enemmän kehityksellisessä suhteessa.

Mutta katseet ei ainoastaan kauvas, vaan myös syvälle. — "Raittius" käsitteelle on annettava kaikeen hyvään sitova merkitys. Raittius itsessään ei ole pelkäksi päämääräksi asetettava — vaan keinoksi ylevämmille ennätyksille. Raittius varsinkin nousevassa nuorisossa älköön enään perustuko "kieltäymys"-vaikuttimeen vaan olkoon se käsitettävänä tulokseksi terveestä elämän ymmärryksestä. Me elämme, syömme, juomme kyetäksemme henkiin voimainponnistuksiin. Me kartamme kylmää, kuumaa, valvomista, säännöttömyyttä, epäpuhtaita tapoja säilyäksemme terveisinä, elonhaluisina ja voidaksemme paremmin suoriutua elämän meille asettamista tehtävistä. — Kuinka siis nuorisommekaan ryhtyisi tahallaan itseään myrkyttämään. Vanhoille, alkoholin kahleisiin sortuneille on raittius kieltäytymistä. Nousevalle raittiuskansalle se on vain helppo järjen ja tunteen hyväksi havaitsema elämäntapa.

Ja kun ehdottomuus kasvavassa raittiusväessä tämän luonteen saa, niin silloin siirrymme yhä enemmän sille asteelle, jossa raittius on vain keino, yksi terveen, tarkoituksellisen ja harkitusti suunnatun elämän monista ehdoista.

Raittius on silloin raatajille keino kasvamaan lujiksi sitä taistelua varten, jolla uusi sopusoinnun valtio luodaan maahan. Esteetisesti itseään jalos-

tamaan pyrkivälle yksilölle on se keino alinomaisen mielen tuoreuden ja sydämen herkkyyden säilyttämiseksi. Kasvattajalle se on yksi keinoista, millä voi kasvatin kunnioitusta ylläpitää. Puolisoille se on keino, jolla voivat pitää kirkkaana rakkautensa ehtymättömän lähteen. J. n. e. — —

Ihmiskunnan vaelluksessa raakuuden tilasta yhä eteenpäin valoon ja oikeuteen, on viehättävää yhä uusien kehitysmahdollisuuksien esiintyminen. Se luo lohtua mieliin pimeän ja mädänneen aikakauden keskellä eläville aatteen edistäjille.

Elkäämme enään tyytykö asettamaan tunnuslausetta "Suomi raittiiksi" kaukaiseen tulevaisuuteen. Työskennelkäämme sen toteuttamiseksi pian, sillä se ei saa enään olla etäinen päämäärä, vaan läheisessä tulevaisuudessa saavutettava keino syviä sisäisiä ja ulkonaisia puhdistuksia varten.

Me voimme kuvitella kehitystä, päättäen nykyään esiityvistä ilmiöistä kauvas vuosisatoja eteenpäin. Toimikaamme siis siihen määrin kaukokatseisesti, että nykyhetken työ kohoaa rappuna tulevaisuuden pyrkimyksiä kohti.

On tuleva aika, jolloin Suomi on raitis. Koitapa maan päällä kerran vielä sosialistisen valtionkin toteutuminen. — Raitis on jo silloin vakautunut tottumus. Tasa-arvoisuus on olojen välttämättömyys. Ei ole orjia, vaan vapaita tuottajia. Sukupuoliorjista on tullut vapaita, rakastavia puolisoja. Ihmisten oikeudentunto valvoo sen kanssa sopusoinnussa olevia lakeja ja tosisivistyksen aateisuus on painannut leimansa kaikkiin kansalaisiin.

Mutta sinne on pitkä, pitkä taival. Toki on hyödyllistä keskellä tomuisen työn joskus levähtää ja katsahtaa sarastavaa uutta aikaa kohti, sillä us-

kommehan ihmiskunnan kulkevan kurjuudesta
huolimatta, vuosituhantista tietään tuhatvuotis-
ta valtakuntaa kohti.

Kasvatus ja sosialismi.

Kenellepä ei olisi tunnettua, miten esim. katoolinen kirkko on kautta aikain ottanut valtansa tueksi kasvatuksen. Saada valtaansa nuoriso merkitsi sille samaa kuin hallita asemaa etäiseen tulevaisuuteen saakka.

Tuon vanhan tepsiväksi osoittautuneen keinon on sittemmin muidenkin kirkkokuntain kannattama taantumus omistanut. Eikö meillä siitä ole kyllin silmiinpistäviä todisteita. Nuorison voittaminen taantumukseltahan on vielä meidän päivinäme eräs kierto- ja kansakoulujen niin myös seminaarien, valtion niille asettama tehtävä. Tuohan on mitä julkeinta arvokasten laitosten häpäisemistä, sanotaan sille, joka lausumaamme tapaan rohkenee väittää. Mutta sittenkin, sosialististen maailmankatsomuksen omistava ei voi tosiasioita tässäkään kau-

nistella. Vai kuinka voidaan vielä valistuneena aikakautena puoltaa sellaista kuin on esim. Raamatunhistorian kylkiluuntarinain y. m. perättömyyksien opettaminen. Tai onko puolustettavampaa Katekismuksen hyvin kapitalistishenkisten mielmän nuoriin sieluihin kylväminen. Katekismuksesta voisi siteerata kymmenittäin kohtia, joissa ajatuskanta on vuossataisen verran vanhentunut. Mutta niistä vielä ilman napinaa on opetettu ja vanhemmat sen alaisiksi lapsensa antavat....

“Kansakoulu pohjakouluksi” vaativat sosiaalidemokratit. Mutta samalla myös kiireimmiten sen opetusohjelmaa korjaamaan. Vanhentunut romu pois opetussuunnitelmista ja uudemman ajan käsityskanta tilalle, — tämä koskee niin historian kuin muidenkin aineiden oppikirjoja. “Uskonto pois” on kauhistus kirkkohurskaille. Meidän mielestämme on nykyinen uskonto turmiollista ja sen julistaminen “kansan villitsemistä”. Sen kautta synnytetty uskonkiihko johtaa vainoon ja riitaan. Ei sen moralikaan nosta. Alinomainen “syntein anteeksi antamuksen” lupaus yllyttää rikoksellisiin tekoihin. Autuuden tavoittelu on mielestämme äärimmäistä itsekkyyttä. Jalompaa on mennä ja pyrkiä helvettiin kuin ahnastella taivaan iloja, tietäessään toisten tuliseen pätsiin suistuvan. — Korkeana emme voi pitää verenhimoisen jumalan käsitetä, jumalan joka syöksi poikansa kuolemaan — eihän niin tee edes julma ihminen. — — — Lukuisia esimerkkejä tuohon suuntaan voisimme tuoda.

Lyhyesti vain: “Koulun on vallannut kapitalismi”.

Hyödyllisten tietojen ohella istutetaan siellä samalla piintynyttä vanhoillisuutta, siihen suuntaan o-

vat oppikirjat laaditut, ja enin osa opettajistosta kiiruhtaa vakuuttelemaan ja vahvistamaan lapsissa "uskollisen alamaisten kuuliaisuutta" vallitsevaa yhteiskuntajärjestelmää kohtaan. Tämä asiain tila on ollut selvillä sosialisteille eri maissa. Niinpä on koulukysymystä käsitelty sekä ulkomaiden että myös Suomen sos. dem. puoluekokouksissa.*)

Kasvatuksen ja opetuksen tuloksena tulee olla siveellinen luonne sanotaan kasvatus-opeissa. Mutta juuri siitä, että siveellisyyden mitta kehittyy aikojen mukaan, johtuukin se ristiriitaisuus, joka on uuden ja vanhan kasvatuksen välillä. Paitsi sitä että koulujen tietopuolinen ohjelma on uusittava on myös opetusmetodi ja tietokehysten sisällä olevat aatteet perinpohjaisesti muutettavat— socialistiseen suuntaan. Siinä lyhyessä tilassa, johon tämä kirjoitus on sovitettava ei ole mahdollista lähemmin asiaa valaista. Kuolleen ulkoluvun, koneellisen ja uuvuttavan jäykkyyden tilaan on saatava eloisa, kokemuksiin vetoava ja järkeä kehittävä esitystapa. Hyljätäkää tappava kaavamaisuus. Herättäkää lapsessa omitakeisuutta, elämän arvostelemista. Elkkää vaatiko ehdotonta silmiä palvelevaa alistumista, vaan johtakaa lapsen ajatustapa oikeaan, niin näette hänen ilonsa olevan tehdä oikein. Älkää kasvatko orjia, jotka ulkoa saadun käskyn vuoksi esiintyvät, puhuvat, tekevät määrätysti, vaan ryhdikkäitä vapaita ennakkoluulottomia yksilöitä, jotka tekevät oikein, koska heillä on siihen sisäinen halu! Siinä vapaiden kansalaisten vapaille opettajille ja äideille ohje. Pois pakko, tuo ennen niin tehoisaksi

---

*) Katso: Opetus kysymys Eteenpäin kalenterissa v. 1905 sivulla 24.

uskoteltu keino. Mutta tilalle on ehdottomasti pantava lempeä ohjaus. Tässä tehtävä, joka on vaikeimmista vaikeaimpia, vaan velvollisuutensa tunteva kasvattaja ei sitä pelkää. Näin menettelevää kasvattajaa ei tosin ymmärretä, hän saattaa kuulla moitteita menettelytavastaan oikealta ja vasemmalta, vaan eteenpäin luottamuksella! Eheä mielinen ennkoluuloista ja matelevan orjan leimasta vapaa kansalainen, uuden kasvatuksen tuote on astuva todistamaan, ettei työ ole ollut turhaa.

Kuinka tavallista on nähdä vanhempien tekevän voitavansa lapsen kasvattamiseksi vissin kuosin mukaiseksi. Tässä innossa mennään niin pitkälle, että kaikki oireet, jotka viittaavat lapsen itsenäisiin, taipumuksiin arvostellaan ankarasti ja usein tukahdutetaan. Vanhoja latuja kulkemaan heitä taivutetaan. Ei anneta tilaa kykyjen kehkeytymiselle, koska niitä ei osata eroittaa. Enemmän tarkkanäköisyyttä. Enemmän pyrintöä ymmärtää lasten lapsellista sieluelämää.

Hyveihin on tultava tottumuksen tietä. Sana-tulvalla ja nuhdesaarnoilla ei voiteta enemmän vahingoitetaan. — Esimerkki on luotettavin keino saattaaksemme kultainen hyve lasten rakastamaksi. —

Valtiossamme, orjain ja sortajain yhteiskunnassa, on sosialistisen kasvatuksen johtotähtenä oleva veljeyden tinkimätön ihanne. Tasa-arvoisuus ja sitä jalkoihinsa tallova ylimyksellisyys ovat vastakkaisina käsityksinä kuvattavat lapselle tavalla, että ne hänessä synnyttävät: edellinen ihailua, jälkimäinen halveksumista. Itsekkyys ja uhraavaisuus, ahneus ja auttavaisuus y. m. ominaisuudet oppikoon hän aikaisin eroittamaan. Kasvattajan esimerkki, lap-

sen omat kokeilut ovat niin suunnattavat, että häneen syntyy harras pyrkimys siihen, mikä on suurta ja jaloa ja yläpuolella elämässä alati esiintyvän matolan ja halvan.

Kasvatus ont äysi-ikäisten tehtävä, se on kodin ja yhteiskunnan velvollisuus. Raskaat ovat tässä suhteet laiminlöynnit ja erehdykset olleet. Mutta huolimatta aineellisesta ahdinkotilastaan ovat meidänkin maamme työläisnaisetkin tätä asiaa huolehtineet. Kysymys on ollut esillä naisten ed. kokouksissa.*) Varsinaista kirjallisuutta kumminkin tältä alalta sosialistiseen suuntaan puuttuu. Eiköhän olisi juuri naisilla syytä uudelleen ja yhä uudelleen yhä laajemmissa piireissä ottaa kasvatus-asia puheenalaiseksi. Näin lyhyt esitys ei voi sitä laajemmin valaista, mutta jos sillä olisi onnistuttu kääntämään huomio tähän kysymykseen, niin kirjoittajan tarkoitus olisi voitettu.

Vanhan maailmankatsomuksen mukaan laho pohja vanhalta kasvatukselta, mutta voidaksemme viedä uuteen pyrkimystemme päämääränä olevaan yhteiskuntarakennukseen veljeyden tunnustajia, on meidän viipymättä otettava koteihin ja kouluihin uusi kasvatus. Sen mukana on yö siirtyvä päivän tieltä.

---

*) Katso Työl. naist. ed. kok. pöytäkirjat: toisessa kysymys 14 p. ja kolmannessa kysymykset 5, 8, 12.

В заключение, чтобы не оставить сомнения в том, что
наши исследования не являются случайными, мы
предлагаем вам ознакомиться с результатами наших
исследований, которые мы представим в следующем
выпуске нашего журнала. Мы уверены, что вы
будете заинтересованы в этих результатах, так как
они представляют собой важный шаг вперед в
нашем понимании природы жизни.

С уважением,
Доктор А. С. Петров

П. С. Мы будем рады ответить на ваши вопросы и
предоставить вам дополнительную информацию, если
это необходимо. Пожалуйста, свяжитесь с нами по
адресу, указанному в конце этого письма.

С уважением,
Доктор А. С. Петров

Kouluohjelmamme kansanvaltaisuus.

Kansa, joka pohjakerroksiaan myöten omistaa syvän ja monipuolisen sivistyksen on aikansa voimakkain ja onnellisin sekä esikuva naapureilleen.

Fichte.

Samalla tavoin kuin kapitalismi on riistänyt edellisten sukupolvien työn luoman loiston ja rikkauden harvalukuisen yläluokan käsiin julistaen taloudellisista eduista perinnöttömäksi kansan suuret pohjakerrokset samoin on se anastanut sivistyksen s. o.

Tieteen ja taiteen suuret tulokset harvojen yksinoikeudeksi. Kasvatusopin mies Comenius lausui jo aikoja sitten: "pohjasivistys" on annettava kaikille, jotka ovat ihmisiä ihmisyyden tarkoituksien hyväksi," mutta tätä yksinkertaista ja järkeen me-

nevää vaatimusta ei "kulttuurivaltio" ole vielä jaksanut lähestyä. Se on kyllä tuhlannut paljon kansan varoja kaikenlaisiin teennäisesti kansan opetusta koskeviin asioihin, mutta se ei ole ottanut askelta, mikä ensimmäiseksi olisi ollut otettava, jos mieli levittää sivistyksen valoa kansaan. Se askel on kansakoulun järjestäminen pohjakouluksi. Meillä ja muissa "sivistysvaltioissa" on kyllä "hyvin järjestetyt" väkijuomaliikkeet, lait väkijuomain valmistusta ja kauppaa varten, ohjesäännöt prostitutsioonille, vaan ei toki sellaisia "vaarallisia" laitoksia kuin yleinen kansalaiskoulu, se on koulu kaikkia kasalaisluokkia varten. — Meillä ja muissa sivistysvaltioissa ei emmitä myöntää miljoonia ruudin ja ampuma-aseiden ostamista varten sotajoukoille. Siinä ovat perustuslailliset ja suometarlaiset yhtä mieltä. — Mutta toisin on laita kun puhutaan velvollisuudestamme nousevaa sukua kohtaan. Siinä kyllä on esteitä, ei ole varaa, "on Suomi köyhä", vaan me tiedämme, pahin este on herrojen puuttavassa tahdossa. Yläluokalle ei ole mikään pelottavampaa kuin itsetietoinen valistunut raatajaluokka. Kansanvalistustyön täytyy siis heidän mielestään käydä hitaasti ja olla heidän kapaloheidensä siteissä.

Filosofi Leibnitz lausuu: "antakaa minulle valta opetuksen yli ja olen uudestaan luova maailman." Sosialidemokratia nostaessaan valtavat kansankerrokset taisteluun raaistavaa ja repivää kapitalismia vastaan käsittää, että lujan köyhälistön oikeuksia turvaavan lainsäädännön rinnalla on saatava myös voimakas sivistysvirtaus tunkeutumaan pimeimpäänkin ihmisasutuksen valtaavaan sopukkaan. Syvästi tuntee sosialidemokratisesti valistu-

nut köyhälistö sen vääryyden, minkä rahavaltainen yhteiskunta on sille tehnyt. Työmies, työläisnainen, pien-eläjä maalla ja kaupungissa tietää kannattavansa veroillansa valtion sivistyslaitoksia, joissa suurituloisten herrojen lapset käyvät, mutta tuolla köyhällä kansalaisella ei ole tilaisuutta käyttää omaa lastansa edes kansakoulussa, sillä rahavallan enkeli istuu välkkyvä miekka kädessä valvomassa, ettei köyhä sivisty. Köyhällä ei ole varoja lapsen evästyksen, ei pukimiin ei kirjoihin. Usein köyhän lapsen täytyy jo piennä lähteä henkeään elättämään ja käy kuten Erkko sanoo runossaan:

“He korkeita kouluja käyvät,
mökin lapset kinkeriä.”

Ensimmäisiä tehtäviä koulu-uudistuksen alalla on taloudellisten esteiden poistaminen sivistyksen tieltä. Koulut tehtävä maksuttomiksi, opetusvälineet ja kirjat vapaiksi, lapsia avustettava pukimilla, jalkimilla ja koulukeittoja maksuttomine aterioineen järjestettävä. Kun näin tehdään niin on helppo säätää yleinen koulupakko 7—15 vuosien ikärajojen välille. Mutta älkäämme luulko porvarillisten tällaisten uudistusten toteuttamiseksi työntävän edustajiaan valtiopäiville.

He jo nyt, yksinpä maalaisliiton kätyrien kautta pelottelevat Karjalan pikkutilallisia sosialidemokratein suurilla vaatimuksilla, joista nämä pien-tilalliset muka ovat perikadon partaalla. Onko kie-rempää ja katalampaa peliä nähty. Kun me tahdomme näiden kustannusten toteuttamiseksi siirtää vero velvollisuuden riistäjäluokalle ja palauttaa heidän anastamiaan miljoonia kansan sivistykseen, kansan taloudellisen elämän parantamiseen, niin silloin ovat muka nuo maalaisproletaarit köyhtyneet

pienviljelijät vaarassa. — “Ymmärrys hoi, äly älä jätä”, ja niinpä en usko löytävän lapsellisia, jotka eivät näe että tässä kansa tulee voittamaan etuja. Sen sijaan kyllä porvarit suunnittelevat sellaisia kansan kuristamisia, joista eivät köyhät hyödy. Porvarilliset kansakoulun opettajat tahtovat 2,000 markan pohjapalkkaa ja 2,000 eläkkeitä, sieltä päästä ne alkavat porvarillisten parannukset kansansivistyksen hyväksi. Tuo on sivumennen sanoen se tuttu herrojen ohjelma: pienpalkkasille suuremmat palkat ja hieman supistuksia kovin suurista palkoista. — Mutta asiaan! Me siis tietäen että tieto, sivistys, kasvatusta lisäävät alaluokan henkistä ja älyllistä voimaa tulemme viimeiseen hetkeen saakka kamppailemaan saadaksemme valtiotaloudelliset asiat niin järjestymään, että edeltä mainittu yleinen kansanopetus toteutuu.

Silmäillessämme eri kouluille meneviä kustannuksia, näemme että maalaiskansakoulujen vuotuiset menot v. 1904 olivat 6,328,360 mk. eli oppilasta kohti 68 mk. Kaupungissa nousivat vastaavat menot 2,857,892 mk. eli oppilasta kohti 92 mk. syystä, että kaupungin kouluolot ovat paremmin järjestetyt.

Saksassa tuli kulutukset kansakoulunoppilasta kohti v. 1899 40 mk. Nykyään on tuo summa tietenkin suurempi. Meillä on valtion lyseitä 24 ja tyttökouluja 12. Lyseiden valtioapu oli 2,008,669 mk. Näissä kävi 5,600 oppilasta, joten tuli kustannus oppilasta kohti 359 mk. 69 p. Valtion tyttökoulut maksoivat vuodessa 594,692 mk. Niissä oli oppilaita 2,405. Tuli siis kustannus oppilasta kohti 247 mk. 27 p. Naisten koulut siitä syystä huokeampia, että niissä m. m. käytetään vähempipalkkaisia naisopettajia. Saksassa tuli 1899 oppikoulun oppilasta

Lohti valtion uhraus 243 markkaan. Monin kerroin halliimmaksi tulee siis herraslasten koulutus, vaikka moni näistä laiskottelee ja vihdoin huonopäisenä koulun läpäistyään tulee yhdeksi lisäksi pölkypäisten ja huonokyykyisten virkamiesten leiriin. Tätä ei voida puoltaa sillä, että joukossa menee joku lahjakkaampikin.

Kukapa meistä ei olisi kuullut liikuttavia puheita, kuinka köyhä poika nokisen kurkihirren alta lähteneenä on onnistunut kiipeemään oppineiden joukkoon. Tuo on kumminkin harvoin toteutuvaa unelmaa, useimmiten köyhä, lahjakas nuorukainen nääntyy tehtaan komeroihin.

Mitä sanoo tästä koulutilastomme, josta olemme tilaisuudessa tutustumaan koulunuorison syntyperään. Tällaisia se tietää: Noista lyseon 5,600 pojasta oli omistavien luokkien lapsia 5,232 poikaa nimittäin virkamiesten ja porvarien 4,640 ja talonpoikain 592. Työläisten lapsia oli 378. Kun noista talollisista useimmat ovat vielä suurtilallisia niin montako poikaa käy silloin koulussa pikkutilallisen, tilattoman ja työmiehen majasta. Kyllä ne ovt harvoja ja näistäkin sitä harvemmat jaksavat yliopistoon opintoja jatkamaan. Samoin on tyttöjen laita. Noista valtion tyttökoulun 2,405 tytöstä oli 166 talollisen ja 91 työläisten lapsia, muut virkamiesten ja porvarien. Kyllä siis meillä näissä oloissa on laajempi tietopuolinen sivistys yläluokkien yksinoikeus.

Tämä on sekä väärin, että itse tieteiden harjoittamiselle turmioksi. Täten tieto tulee vain palkkalaiseksi kapitalismin tarkoituksille. Vielä vähemmän voi tulla kysymykseen mikään k y k y j e n v a l i n t a, joka koulun palvellessa koko kansaa ollessa avoin koko kansalle voitaisiin toteuttaa. Ja kun

valinta tapahtuisi kaikista kansankerroksista jäisivät henkiseen työhön vain etevimmät ja keskinkertaiset sekä sen alle jäisivät ruumiillisen työn aloille, josta taloudellinen hyvinvointi tulisi olla yhtä turvattu kuin henkisen työn suorittajillakin. Järjestämällä koulut toistaan seuraaviksi jaksoiksi: pohjakoulu, keskikoulu ja yliopistoon johtava olisi oppilasten helppo päättää opintonsa ja siirtyä käytännöllisiin toimiin tahi lukea edelleen. Vähävaraisia olisi stipendeillä autettava.

Samanlaisen jakson polyteknikumiin johtavan, tulisi teollisuuskoulun muodostaa.

Kaikkien koulujen tulisi olla yhteiskouluja, yhteiskasvatuksen periaatteille rakennettuja.

Tällaisesta jaksottain etenevästä koulusuunnitelmasta kansakoulu pohjakouluna sanotaan suomettarelaisten ohjelmassa: „On otettava harkittavaksi“. Todellakin kuvaavaa!

Maalaisliitto sanoo näin: „On säädettävä ylempiä kansakouluja koskeva oppivelvollisuus ensin alueellinen, sittemmin yleinen sekä kansakoulut pohjakouluksi“. Siis kieräilyä, sillä milloin tulee tuo „sittemmin“.

Nuorsuomalaisilla on tuo- uudistus vain „päämääränä“, jota tietenkin sopii aina vain siirtää aina vain edemmäs kuten kangastusta meren takana.

Porvaripuolueet nyt toittottavat peloitellen kustannuksilla, joihin esittämämme uudistukset johtavat. Mutta kuka käänsä meidän edelleen sallia, että oppikoulut saavat imeä kansalta pohjattomia. Lyseoissa tulee opettaja keskimäärin jokaista 14 poikaa kohti, kansakoulussa keskimäärin jokaista 35 oppilasta kohti. Supistettakoon oppikoulujen kustannuksia, jos ei ole muuta tietä.

Porvaripuolueidemme epäjohdonmukaisuus ilmenee vielä siinä, että hekin ovat lupailevinaan kuinka: „opetus on oleva maksuton ja varattomien oppilaiden koulunkäynnin avustus on saatettava niin tehokkaaksi, ettei kenenkään varattomuuden tähden tarvitse jäädä koulusta pois“. Ensin peloitellaan maksuilla ja sitten luvataan vaikka epämääräisesti raha-apuja köyhille kansakoululapsille. Tuosta jo lapsikin näkee, että se on koukuttelua ja petosta, jossa ei ajotakaan lupauksia täyttää.

Iskemme sitten koulujemme epäinhimillisimpään kohtaan niiden kastirakennelmaan. Meillä ei ole kansan kouluja vaan herrain ja rahvaan. Tällä jo alunpitäin tahdotaan turvata hienostolle omat yläluokkalaiskoulunsa, missä he vieraantuneina heidän hyväkseen raatavista orjista saavat eristäytyä omaksi kansaa halveksivaksi ryhmäkseen. Tahdomme siis pois herrojen valmistavat koulut ja velvoituksen kaikille kansanluokille käyttämään lapsensa samalla penkillä säätyyn katsomatta rinnakkain. Ainoastaan sitä tietä voidaan luokkajuo-paa täyttää, mutta porvarienv yläilmoihin eristäytyvä menettely sitä vain syventää. Tulevaisuuden koulu, jolla sosialidemokratian on tie avattava ei kasvata orjia ja herroja vaan vapaita kansalaisia, jotka halveksivat nykyajan vallitsevain luokkain matalaa periaatetta: ole röyhkeä alaspäin, mätelevä käskijäsi edessä. Yleinen kansan koulu, jonka ovet kaikille tiedonhaluisille ovat avoinna voi palvella todellista yleissivistystä eikä nykyisen porvarillisen rahavallan kidutuksesta riutuva kääpiölaitos. Vuonna 1904 kävi maamme kouluissa lapsia 122.782. Voimme kuitenkin väittää, että vain puolet tahi hie-man yli näistä kävi läpi koulun. Pieneksi supistuu

koulua käyneiden luku, vain murto-osan köyhäin lapsia se käsittää. Korjaukseen on ryhdyttävä ja pikaisesti. Valistunut ja järjestynyt niin maalaiskuin kaupunkilaisköyhälistö tässä voi asian oikealle tolalle ohjata. Yksin tämän suuriarvoisen kysymyksen vuoksi kannattaa meidän taistella sosialidemokratien riveissä. Ken porvarein puolella seisoo on näitä tässä esitettyjä ihmisvaatimuksia vastaan ja palvelee raakuuden synkkää valtaa. Mutta ken tahtoo valloittaa sivistyksen valon harvoilta kansalle hän ilolla taistelee eturintamassamme.

Äitiysvakuutuksesta.

Gleicheit'in mukaan, lisäyksillä Suomen oloista.

Kamalimpia tapahtumia ihmiskunnan keskuudessa ovat lastenmurhat. Kauhulla luemme betlehemiäisestä lastenmurhasta, vaan moninkertaisesti suurempi on niiden uhrien luku, jotka ovat saaneet surmansa kapitalistisen järjestelmän tähden. Saksassa kuoli 1904 391,781 alle vuoden vanhaa lasta, eli 100:sta elävänä syntyneestä 19,6. Meillä Suomessa v. 1903 syntyi 85,120 ja kuoli 10,840 lasta alle vuoden, siis on kuolevaisuusprosentti 12,74. Yhteensä kuoli 49,992 henkeä; siis noin 5:s osa kuolleista oli alle vuoden. Suurin on kuolevaisuusprosentti teollisuusseuduissa ja työläisoloissa. Kuolleina syntyi meillä v. 1903 2,155 lasta. Lasten suuri kuolevaisuus on aivan luonnollista sillä äidit ovat pakotetut aivan liian aikaisin synnytyksen jälkeen

poistumaan kodista, joten lasten muutenkin köyhyydestä johtuva huono hoito tulee epävarmaksi. Toki yhtä onnettomia kuin nämä kuolevat lapset ovat useimmiten eloon jäävät pienokaiset. Näillä köyhälistölapsilla on ihmeteltävä elinvoimaisuus, sillä he kärsimistään puutteista huolimatta elävät, saaden kaikenlaisia elinikäisiä vammoja. Näiden pienokaisten terveys on jo äidin povessa uhattu, sillä äidin suorittamat luonnottomat työrasitukset ruhjovat hentoa elämää, sitäpaitsi ovat he vallankin ensimmäisinä kuukausina vaaranalaisia kaikellaisille pysyväisiä jälkiä murtaville kivuloisuuksille.

Yhä enemmän aletaan tunnustaa, että tulee huokeammaksi suojella itsensä sairauksilta kuin parantaa tautia. Jos tätä tahdotaan noudattaa merkitsee tämä lapsiin katsoen sitä, että hoito on jo ennen syntymistä alettava. Terveyshoitolautakuntamme ovat usein peräti näitä asioita käsittämättömistä miehistä kokoonpannut. Sen vuoksi eivät ne voi nimeksikään näissä asioissa toimia äitien hyväksi. Äidin ja lapsien hoitoa koskevaa kirjallisuutta tulisi näiden levittää kuntien varoilla. Ikävintä on kumminkin, että varojen puutteessa eivät kaikki äidit olisi tilaisuudessa vaikka tietäisivätkin, terveyshoitollisia seikkoja noudattamaan.

Emme käy tässä kuvailemaan laiminlyöntejä äitien ja pienten lasten hoidossa, sillä eihän näitä voida välttää oloissa, joissa äitien on kamppailtava nälkäkuoleman kanssa. Työläisten palkat, miehen ja vaimon väsymättömästi raataessa, tuskin riittävät tarpeellisimpia elintarpeita suomaan. Niin pian kun joku perheenjäsen tulee ansiokyvyyttömäksi on hätä ovella. Jos siis tahdotaan välttää pienten lasten suurta kuolevaisuutta ja turvata lasten elämää

ennen ja jälkeen syntymisen, on äideille valmistettava sellaiset olosuhteet, että he ovat tilaisuudessa äidin tehtävänsä täyttämään. Tätä tarkotusta varten on nostettu kysymys äitiysvakuutuksesta.

Ei millään alalla vakuutus ole tarpeellisempaa kuin tällä. On monia vakuutusaloja, joissa hädänalaisia tapauksia sattuu ajottaisin lukuisammin. Esim. palovakuutuksen alalla on toisinaan suoriuttava monista tulipaloista. Kulkutautien raivotessa on sairausvakuutuslaitosten selvidyttävä lukuisista sairastapauksista. Sen sijaan äitiysvakuutuksen alalla ovat synnytystapahtumat jatkuvasti jokseenkin yhtä lukuisat. Korkein syntyneiden tilasto Saksassa osottaa v. 1876 42,6 kutakin tuhatta henkeä kohti ja alhaisin v. 1885 kutakin tuhatta kohti 33,5. Meillä Suomessa osottaa tilasto myöskin samallaista tasallaan pysymistä. Syntyneiden prosentti keskimääräisestä väkiluvusta on korkein v. 1864 3,96 pros. ja matalin v. 1868, nim. 2,46 pros. v. 1901 se oli 3,25 pros. v. 1902 3,15 pros. ja v. 1903 5,04 pros. Syntyneiden prosentti suurkaupungeissa on pienempi kuin maaseudulla. Saksassa v. 1904 oli syntyneiden luku kutakin 1,000 kohti 35,2, näistä Länsi-Preussissa 42,5, Hamburgissa 27,5 ja Berliinissä 25,3. Siis kuta enemmän suurkaupungit kasvavat sitä vähemmäksi tulee väenlisäys. Meillä Suomessa on myös syntyneiden lukumäärä keskiväkiluvusta kaupungeissa pienempi; se esimerkiksi 1900 oli kaupungeissa 2,94 pros., maalla 3,24 pros. v. 1901 kaupungeissa 2,93 pros., maalla 3,29 pros., v. 1902 kaup. 2,82 pros., maalla 3,20 pros., v. 1903 kaup. 2,75 pros., maalla 3,08 pros.

Epäilemättä olisi äiteysvakuutus parhaita keinoja, millä saataisiin äidit turvatuksi aineellisia kär-

simyksiä vastaan. Mutta nousee kysymys, kutka tällaisten vakuutuslaitosten kannattajiksi. Hedelmällisyys-ijässä olevat naiset ja perheet eivät suinkaan yksinään voisi näitä laitoksia ylläpitää. Sitäpaitsi lapsirikkailla perheillä on jo muuten kyllin taloudellisia rasituksia. He kuluttavat eniten käypää tavaraa, saavat välittömiä veroja enimmäin kartuttaa kuin pienimmät perheet. Sitäpaitsi olisi liikaa lisätä työväen keskinäisten apukassojen lukumäärää. Sen sijaan olisi erittäin soveliasta yhdistää äitiysvakuutus sairausvakuutukseen. Tämä kävisi päinsä siten, että vakuutuksen alaisiksi tehtäisiin laajemmät kansankerrokset ilman, että vakuutuslaitoksen hoito sanottavasti kallistuisi. Otaksutaan että 1,000 henkilöstä maassa on 346 alle 15 vuoden, siis 654 jotka voitaisiin velvoittaa maksamaan kassoihin. Syntymätapauksia tuhatta kohti noin 36. Otaksutaan että synnyttäjää saisi apua 12 viikkona, päivässä 2 mk. 50 p., niin tulisi hän saamaan 210 mk. Tämä tekisi, jos 36:sta 18 varattomina nauttisivat apua yhteensä 3,780 mk. kutakin 654:ää maksajaa kohti, siis kunkin osalle 5.78 mk. Jos maksajien ajatellaan tekevän vuodessa 300 työpäivää niin menisi heidän palkastaan 2 p. päivässä sairaskassaan tätä tarkoitusta varten.

Mikäli vakuutus koskisi työntekijöitä, täytyisi työnantajan puolestaan suorittaa osa vakuutusmaksusta. Tuohon summaan 2 p. työpäivältä olisi lisättävä 2 p. sairaustapauksia varten ja tekisi koko maksu 4 p., langeten työntekijän ja työnantajan yhteisesti suoritettavaksi.

Varmaan tulisivat työnantajat kauhistumaan tätä vakuutusvelvollisuutta. Miten itsekästä! Ja kumminkin, eikä maalle kokonaisuudessaan ole

eduksi omata tervettä ja älykästä työväkeä. Äitiysvakuutus suorastaan edistäisi voimakkaan työluokan syntymistä. Mitä tulee siihen, että sairaskassat täten tarvitsisivat runsaan lisäyksen tuloissa voitaisiin erittäin varakkaita kansanluokkia, jotka suurituloisina eivät ole sairaskassavakuutuksen alaiset, verottaa tämän kassan hyväksi.

Suuria vaikeuksia ei tällainen vakuutus kohtaisi, koska se olisi ainoastaan valtion toimeenpaneman sairaskassavakuutuksen laajennus. Kaikki työläiset, pikkutilalliset, palvelusväk', tehtaalaiset ja kaikki pikkuliikkeenharjoittajat olisivat vakuutettavat. On vaan vaikeus, miten nämä voisivat vakuutusmaksunsa suorittaa. Tällaista kysymystä ei tee valtio kuristaessaan veroja sotilas- y. m. suorituksiin. Köyhille ei tällaisen vakuutuksen suorittaminen kuitenkaan ole samaa kuin luonnottomain välittömien verojen. Tästä vakuutuksestahan lankeisi hyöty itse työväelle. Tuskinpa työläiset tällaista vakuutusta vastustaisivatkaan, vaan sen kyllä tekevät työnantajat, jotka ainoastaan pakolla ryhtyisivät työläisperheiden ja työläisäitien ja lasten elämää turvaamaan. Köyhälistön itsensä onkin tämä kysymys otettava pohdinnan alaiseksi, sillä tällä turvataan heidän olemassaoloon. Taistellessaan luokkansa äitien ja lasten terveyden hyväksi edistää köyhälistö luokkansa vapauttamista kapitalismin kirouksesta.

edustajien toiminta on ollut erittäin aktiivista ja tehokasta. He ovat
 osallistuneet useisiin kansainvälisiin konferensseihin ja työryhmiin,
 joissa on käsitelty muun muassa ympäristön, ihmisoikeuksien ja
 kehityksen kysymyksiä. Lisäksi he ovat toimineet aktiivisesti
 kotimaassaan, osallistuen erilaisiin seminaareihin ja koulutuksiin.
 Heidän ansiokas työnsä on ollut merkittävästi vaikuttamassa
 maamme kehitykseen ja kansainvälisten suhteiden parantamiseen.
 Heidän toimintansa on ollut erittäin tuottavaa ja hyödyllistä
 maamme ja kansainvälisen yhteisön edun kannalta.

Heidän ansiokas työnsä on ollut merkittävästi vaikuttamassa
 maamme kehitykseen ja kansainvälisten suhteiden parantamiseen.
 Heidän toimintansa on ollut erittäin tuottavaa ja hyödyllistä
 maamme ja kansainvälisen yhteisön edun kannalta.

Varmuuden vuoksi täten täten täten täten täten täten täten täten
 täten täten täten täten täten täten täten täten täten täten täten
 täten täten täten täten täten täten täten täten täten täten täten

Työläisnaisten lainmukainen suojelus terveydellisen välttämättömyys.

Gleichheit'in mukaan lisäyksillä Suomen oloista.

Kun kapitalisti armossaan antaa työtä naisproletaareille, tekee hän sen saadakseen rahasäkkiinsä enemmän kuin miestyöläisen käyttämisestä työssään. Hän tahtoo kiskoa mahdollisimman korkeaa voittoa, huolimatta siitäkään, jos nainen menettää terveytensä, elinvoimansa, työkuntonsa ja tulee kykenemättömäksi sukua jatkamaan.

Työkansa heikkenee sentähden tuntuvasti. Lisääntyy virheellisten, kuolleina syntyneiden luku. Kuolevat aikaisin lapset, vanhentuvat jo nuorina. Kapitalismi on ihmiselämän ryöväri, kiduttaja. Kun se voi naisen työvoimaa saada helpommalla kuin miehen, niin käyttää se sitä sellaisella tavalla, joka on kaiken terveyshoidon pilkka. Näin se naisen sekä hänen kauttaan tulevan sukupolven kokonaan tarvelee.

Kapitalismia vastaan taisteleva proletariaatti ei voi käsiään ristiin panna ja levätä. Tulevan sukupolven edestä taistelkaa! Aseet annettakoon voimakkaisiin käsiin. Ainoastaan terve ja vahva proletarinen suku kykenee lopettamaan, mitä isät ovat lukemattomilla uhrauksilla alkaneet. Luokkatietoisien proletariaatin on siis vedettävä rajat tuolle työläisnaisen sortamiselle ja suojeltava hänen terveyttään, elämänvoimaansa ja lapsiaan. Siihen tähtäävätkin ne lailliset toimenpiteet, joita kansainvälinen sosialistinen työväenkongressi Zürichissä vaatii naistyöläisten suojaksi. Ne vaatimukset ovat: naisten työn kieltö muutamia viikkoja ennen sekä muutamia jälkeen synnyttämisen, naisen työnteon kieltö kaikissa terveyttä erittäin vahingoittavissa ammateissa, yötyön kieltö, lyhempi työaika ja tyydyttävien lepoetkien säätäminen. Nämä vaatimukset ovat myös Suomen sosiaalidemokratien vaaliohjelmassa.

Kapitalisti antaa naisen tehdä orjatyötä synnytysketkeen asti. Tuskin on raskaat hetket ohi, kun kapitalisti taas kutsuu hänet mitään enempää ajattelemta rattaaksi työkoneseensa. Ja kuitenkin on tällä seikalla — kuten lääkäritkin ovat todistaneet — vahingollisimmat vaikutukset sekä naisen että kehittyvän sikiön elimistöön. Vaarallista on näet naisen silloin äkkiä kumarrella, suoristua, oikealle ja vasemmalle ruumistaan väännellä. Vieläpä vahingollisemmin se vaikuttaa synnyttämisen jälkeen, jolloin äiti tarvitsisi erinomaisen hellää hoitoa tointumiseen ja tervehtymiseen. Virheelliset ennen-aikaan tai kuolleina syntyneet lapset ja vaikeat äidin taudit ovat luonnottoman rasituksen seurauksena. Tosin taloudessa työskentelevät työläisnaiset ja pikkuporvarien vaimot saavat niinä aikoina monasti

ponnistella yli voimainsa. Mutta heidän työnsä ovat vaihtelevammat, useammanlaiset kuin tehdasorjattaren. Heidän työnsä ei vaadi määrättyjen elinten, lihasten ja hermojen suurinta pingoitusta, he voivat silloin tällöin levähtää. Toisin kapitaalın palveluksessa olevat palkkalaiset; 10, 12 jopa useampiakin tunteja saavat samat liikkeet toistua, samat elimet jännittyä ilman lepoa. Koneet eivät heitä palvele, päinvastoin heidän täytyy niitä palvella, joten he ovat ikäänkuin palkkaorjattarista koneen orjattariksi tulleet. Kaikki ne kivut, joita naiset raskauden tilassa ja heti synnytyksen jälkeen työskennellessään tehtaissa ovat saaneet, eivät ole tulleet julkisuuteenkaan, harvoilla on ollut varaa tahi tilaisuutta turvautua lääkärin apuun.

Työläisnaiset, jotka lyijymaali-, fosfori- ja peilitestaissa, kirjasinten valimoissa y. m. s. työskentelevät, tulevat lyhyen ajan perästä sairaiksi ja kivulloisiksi. Ja sairaloiset äidit eivät voi terveitä, voimakkaita lapsia synnyttää. Sitäpaitsi vaikuttaa noissa töissä myrkkyaaine naisen elimistöön niin arveluttavasti, että sen kanssa työskentelevät naiset tulevat kykenemättömiksi terveitä, elinvoimaisia lapsia synnyttämään. Ranskalaiset lääketieteen ja terveysopin professorit, Proust, Arnould ja Deplas, ovat todistaneet, että jokaisesta 100:sta työläisestä 50 tulee vuosittain sairaiksi. Konstantin Paul'in tutkimuksen mukaan synnyttää 27:stä lyijymaali-tehtaassa työskentelevästä raskaasta naisesta 22 keskoset, 4 kuollutta ja ainoastaan yksi terveen lapsen. Toisesta lyijymaali-tehtaasta laski hän, että 43:sta syntyneestä oli 38 virheellistä, kolme kuolleen syntynyt ja ainoastaan kaksi tervettä, vaan nekin hyvin heikkoja. Fosforitehtaassa työskentelevät

vaimot ovat tuskin kykeneviä ainoatakaan lasta synnyttämään. Jos lapsi syntyykin elävänä, niin on se kivuloinen ja kuolee melkein aina ennen viidettä ikävuotta.

Vienissä on tutkittu, että enemmän kuin puolet kirjasinvalimoissa työskentelevistä naisista eivät enään ole kykeneviä synnyttämään. 288:sta kirjapainossa työskentelevästä naimisissa olevasta naisesta voi 258 normaalisesti synnyttää. 30, siis 10,4% saivat keskoset. 78:sta kirjasinvalimossa työskentelevästä naisesta synnytti 37 normaalisesti, 41 siis 52,5 % virheellisesti.

Ranskalaisen Tardien mukaan 171:stä lyijyvärитеhtaassa olevasta naisesta synnytti 86 ennen aikaansa, 5 tosin oikealla ajalla, mutta kuolleina. Tohtori Glattauer Wienissä kirjoittaa, että hän ja useimmat lääkärit ovat epäamättömästi todistaneet, että naiset, jotka raskautensa aikana työskentelevät lyijyn kanssa, silmään pistävän usein kärsivät virheellisen synnytyksen. Hän tuntee kirjasinvalimon naisia, jotka vuodessa yhdestä kahteen kertaan saavat keskosia. Tohtori Glattauer sanoo edelleen, että lyijymyrkky siirtyy äidistä lapsen elimistöön. Lyijysairasten äitien lapsista kuolee yli puolet ensimmäisenä ikävuotenaan, toiset kituvat kauvemmin. Tohtori Hirt otaksuu, että 65 prosenttia elohopeatyöläisnaisten lapsista kuolee ensi ikävuodellaan. Kapitalisti uhraa rikoksellisessa välinpitämättömyydessään naisten ja lasten terveyden ja elinvoiman voittoa saadakseen. Proletariatın täytyy tehdä loppu tällaisesta järjestelmällisestä murhaamisesta, toisin sanoen saada aikaan suojeluslakeja tällaista ihmiselämän raakaa hävittämistä vastaan.

Myöskin yötyö vaikuttaa erittäin vahingollisesti

naisen terveyteen. Sairaskassan ilmoituksen mukaan tuli Elsass-Lothringin kehrutehtaissa, joissa ei tehdä yötyötä jokaiselle 1,000 työläisnaiselle:

1880: 328 sairaustapausta ja 5,640 potempispäivää.

1889: 307 sairaustapausta ja 5,805 potempispäivää.

Sitävastoin oli sairaustapausten ja potempispäivän luku suurempi kehrutehtaissa, joissa oli osittainen yötyö käytännössä, vaikka yötyön aika olikin 22 prosenttia lyhempi kuin päivätyön. Täällä tuli jokaiselle 1,000 työläisnaiselle:

1880: 429 sairaustapausta ja 8,730 potempispäivää.

1889: 413 sairaustapausta ja 8,865 potempispäivää.

Kun Ranskan edustajakamari suunnitteli lakia, joka kieltäisi naisten yötyön, vaati se lääketieteen akatemialta lausuntoa. Tähän antoivat professorit Brouardel, Proust, Tarnier ja Rochard seuraavan vastauksen:

„Yötyö tehtaissa vahingoittaa naisten ja heidän lastensa terveyden, se vahingoittaa heidän siveytensä ja perhe-elämäänsä . . . Yötyö laihduttaa heidät ja tekee heidät verettömiksi. Pian ilmenevät hermosysteemin kaikki häiriöt. Äidiltä kuivuu rintamaito ja lapsi tulee siten välttämättömästi uhrauksi. Me ranskalaiset käännämme aivan oikein huomiomme syntyneitten vähäiseen lukuun ja pienten lasten suureen kuolevaisuuteen; olemme laati-
neet lain näitä suojellaksemme. Tämän lain täydennämme poistamalla naisten yötyön, sillä se vahingoittaa työkansan elinjuuria kuihduttaessaan perheenäidit . . .“

Vuonna 1890 selitti Mazurelle, erään suuren villakehrutehtaan omistaja, kamarin asettamalle komitealle:

„Olen antanut naisten neljänä vuonna työskennellä öisin. Olen useamman kerran koettanut naisten yötyötä lopettaa. Naiset eivät päivillä levänneet kylliksi, kun he pitivät huolta taloudesta, joten usein suurella halulla tulivat tehtaaseen työn ääresä torkkumaan. Kokemukseni on, että naiset ovat kykenemättömiä öillä työskentelemään“.

Eräs kauppakamarin jäsen puhui komitealle seuraavaa:

„Naiset tulevat yötyöstä kotiinsa ja hommaavat taloudessa levon asemasta. He rupeavat kello 8 tai 9 aamulla makaamaan. Kello 11 nousevat he ylös aamiaista valmistamaan, kello 1:tä käydessä panevat he taas maata ja nukkuvat kello 5:teen. Näiden naisten unen keskimäärä on korkeintaan 5 tuntia, sekin katkonaista. Nainen, joka 10 vuotta on yötyötä tehnyt, on kuihtuneempi kuin nainen, joka 20 vuotta on päivin tehnyt työtä“.

Eräs työläisnainen selitti saman komitean edessä:

„Kuusi kuukautta kestävä yötyö riittää minut kuihduttamaan“.

Toinen sanoi:

„Minulla on kolme lasta. Viisi on vetotautiin kuollut tahi hukkunut. 8 vuotta olen öillä tehnyt työtä“.

Yötyö vahingoittaa naista erittäinkin kahdesta syystä: ensiksikin on naisen ruumiinrakenne toisenlainen kuin miehen, ja toiseksi kun nainen on ensin tehdasorjattarena yöllä ylenmäärin ponnistellut, saa hän vielä päivällä tehdä toiset työt kotiorjattarena. Nämä seikat vaikuttavat sen, että tehdastyö vahin-

goittaa naisia enemmän kuin miehiä. Sveitsiläinen tehdastarkastaja tohtori Schuler todistaa, että tehdasnaisten sairaloisuus ja kuolevaisuus on suurempi kuin tehdasmiesten. Sveitsissä tuli työläisnaisille $1\frac{1}{2}$ kertaa enemmän työkyvyttömyyspäiviä kuin työmiehille. Työläisnaisten kuolevaisuus oli 27 prosenttia suurempi työmiesten kuolevaisuutta. Sveitsissä suhtautui työläisnaisten sairaustapaukset työmiesten sairaustapauksiin seuraavissa ammateissa täten:

Puuvillakutomoissa	kuin 139 : 100
Puuvillakehruutehtaissa	kuin 128 : 100
Värjäy-, valkaisu- ja valmistuslait.	kuin 113 : 100
Neulomoissa	kuin 111 : 100

Työläisnaisten ja työmiesten potemispäivät suhtautuvat:

Neulomoissa	kuin 125 : 100
Puuvillakehruulaitoksissa	kuin 133 : 100
Puuvillakutomoissa	kuin 161 : 100
Silkkikehruulaitoks. ja kutomoissa	kuin 165 : 100
Paperitehtaissa	kuin 180 : 100

Nämä tosiasiat puhuvat selvää kieltä. Terveystellinen välttämättömyys on siis ruveta vähentämään naisten työaikaa sekä laatimaan lain kautta rajoituksia naisten riistolle. Mutta voitane sanoa, tässä luetellut esimerkithän ovat ulkomaiden oloista otettuja. Vielä ei Suomessa ole naistyoöntekijäin luku niin suuri, että se antaisi aiheutta tällaiseen lainlaadintaan. Erehdystä. Naistyoöntekijäimme luku näyttää olevan kasvamassa. Niinpä oli teollisuustöissä:

		Miehiä	Naisia
Vuonna	1887	34,639	8,882
„	1888	37,072	9,254
„	1889	43,613	10,476
„	1890	47,220	11,903
„	1891	48,649	12,653
„	1892	46,622	11,378
„	1893	44,689	11,287
„	1894	46,153	12,079
„	1895	51,597	13,657
„	1896	57,545	15,465
„	1897	62,789	17,128
„	1898	71,660	19,395
„	1899	78,936	23,042
„	1900	76,467	22,292
„	1901	74,303	21,552
„	1902	73,351	21,931

Nykyään on naistyöntekijöitä teollisuusaloilla noin 25,000. Läntisen piirin ammattitarkastaja lausuu kertomuksessaan v:lta 1904: „Teollisuuden palveluksessa olevain naisten luku on kuluneena vuonna suhteellisesti lisääntynyt erittäinkin suhteellisesti“. Teollisuuslaitoksissa sattuneiden tapaturmain luku oli samana vuonna 1,667, kuinka monta niistä oli naisia, ei käy ammattitarkastajain tiedonannoista ilmi.

Monissa tehtaissamme käytännössä oleva naisten ylityö pitentää muutoinkin pitkää työaika. Tästä lausuu toimintakertomuksessaan naispuolinen ammattitarkastaja Vera Hjelt: „Ylityö suoritetaan osaksi vapaaehtoisesti ja osaksi se on pakollista. Ylityön ollessa vapaaehtoista jopa haluttuakin, suoritetaan se tavallisesti korkeampaa palkkaa jopa 50%

palkankorotusta vastaan. Kun ylityö on pakollista ja suoritetaan samoilla palkkaehdoilla kuin päivätyö s. o. tuntipalkalla, tehdään sitä useimmiten hiljaa nurkuen. Ei mielellään tahdota kieltäytyä antamasta työnantajalle apua ylityön muodossa, kun sitä on tarpeen, jos kohtelu esimiesten puolesta muutoin on ollut hyvää ja inhimillistä. Mutta nurina johtuu siitä luonnollisesta syystä, että on mahdoton kyetä seisomaan koneen ääressä k:lo 7:stä aamulla k:lo 9:ään ja 10:een illalla, toisinaan kuukausimääriä yhteen jaksoon. Useissa tehtaissa käytetyn 50% palkankorotuksen avulla on verrattain helppo saada vapaaehtoista työvoimaa. Mutta sen kautta voi syntyä varsin arveluttavaa lisärasitusta. Onpa sattunut semmoistakin että naistyöntekijät nimenomaisesta pyynnöstään ovat työskennelleet yhtämittä jopa 36 tuntia, keskeyttäen työn ainoastaan tavallisina ruokailuajoina“.

Jos siis tahdotaan työläisnaisen taloudellista ja siveellistä kohottamista, on kiireimmiten saatava meilläkin aikaan suojeluslakeja. Tiedämme eteväin teollisuusmaiden tässä suhteessa jo olevan edellämme. Me yhä saamme turhaan etsiä työväenlainsäädännöstä työläisnaista turvaavia asetuksia. Ja kumminkin on hänen suojelemisensa terveydellinen välttämättömyys sekä nykyisen että tulevan sukupolven kannalta. Se on myös kohottava naisen sivistyskantaa, antava perheenjäsenille edes hieman tilaisuutta hyvän perhe-elämän jalostavaan viettämiseen.

Naisten suojelulainsäädännön vastustajat vetävät tuon tuostakin esille väitteen, että pyrkimyksemme tässä suhteen sotivat muka naisen ja miehen tasa-arvoisuutta vastaan sekä johtavat naisen vapauden rajoittamiseen. He eivät ota käsittääkseen, että

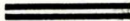

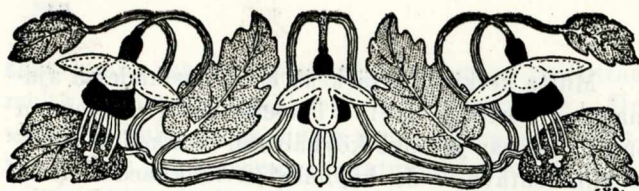
taistelumme kapitalistista riistoa vastaan pakoittaa meitä toimimaan palkkaorjien turvaamiseksi. He väärin ja haluamatta tuntea asian oikeaa laitaa väittävät, että edustaisimme taantumuksellista kantaa, sulkea vaimo kodin piiriin perheen äidiksi. Mutta huolimatta kaikista puheista naisen ja miehen yhtäläisyydestä, emme saata kiertää tosiasioita. Nainen on äiti, hänen ruumiinrakenteensa on erilainen kuin miehen. Tunnoton työnrasitus sairaloisina aikoina kiusaa äärimmäisyyksiin saakka häntä ja vaikuttaa hänen kauttaan jälkipolviin.

Väitetään, että naiset tällaisen lainsäädännön kautta tulisivat syrjäytetyiksi töistä. Toki osoittavat kansantaloudelliset tutkimukset toista. Englannissa määrättiin v. 1844 naisille kutomateollisuudessa 12-tuntinen työpäivä. 1850 tuli käytäntöön 10-tuntinen naisten ja nuorten henkilöiden työpäivä. Ja siitä huolimatta on siellä naistyöntekijäin luku lisäytynyt. Tuo mainittu Englannin naisten työpäivän lyhennys vaikutti heidän ammatilliseen järjestymiseensä edistävasti. Heidän ammattijärjestönsä ansioita on se, että ovat onnistuneet nostamaan palkkansa likimittäin miesten palkkojen suuruiseksi. Beatrice Webb, Englannin työväenolojen tarkka tuntija, laskee naisten työpäivän lyhennyksestä johduneeksi pari muutakin etua. Sen kautta hävisivät tilapäisesti työskentelevät työntekijättäret ja kasvoi toimintakykyinen työläisnaisten ammattikunta.

Työpäivän lyhennys ja yötyön poistaminen ovat vaatimuksia yleisessä työväen suojelulainsäädännössä. Näiden lisäksi on naisia turvattava työltä synnytyksen aikana samalla takaamalla heille toimeentulon. Tämä vaatimus on ihmisyyden nimessä pian toteutettava.

Mutta ketkä tätä tärkeää asiaa ensikädessä ajamaan. Sorretut itse! Proletariaatin naisten on oman, lastensa ja koko köyhälistön luokkedun vuoksi niin tehtävä. Ja köyhälistön luokkaedun tietä voimme vihdoin saada kaikkien yhteiskuntaluokkien edut sopusointuisuuteen.

Kahdeksantuntisen työpäivän merkitys äiteinä ja puolisoina oleville työläisnaisille.

Kirj. Ottilie Baader, Saksan sos. dem. naisjärjestön
luottohenkilö.

Kun Ranskassa suuren siunausriikkaan vallankumouksen vuosisataisjuhlaksi oli kokoontunut ensimmäinen kansainvälinen sosialistikongressi, jossa oli rikkauden luojia, työläisiä, edustamassa 20:ntä sivistyskansaa, päätettiin silloin, muodostaa 1:nen p. toukokuuta vuosittain kaikkien maiden köyhälistön yhteiseksi tunnuspäiväksi ja vaatia hallitsevilta luokilta työpäivän laillista pituutta supistettavaksi kahdeksaan tuntiin.

Kaikissa sivistysmaissa osoittaa kapitalismi samaa ihmisen työvoiman liiallista imemistä. Se sortaa perheet ja turmelee kokonaan varsin suuressa määrässä naisen terveyden ja siten myöskin nousevan polven. Sillä se on naiset pakottanut ikeensä alle ja imee heidän työvoimaansa tunnottomana, välittämättä pahimmista, vieläpä peräti murhaavista

seurauksista. Se ryöstää äideiltä mahdollisuuden hoitaa lapsiaan, puhumattakaan kasvatuksen mahdollisuudesta. Heittäkäämme esimerkin vuoksi silmäys työluokan elämään.

Joku elämää herättävä auringon säde erehtyy siellä täällä työläisasuntojen akkunaan. Se tahtoo viekotella asukkaita kevätloistoon. Kuitenkin paistaa se nyt autioihin, rumiin, ihmisten hylkäämiin huoneisiin. Koko ihanat, kirkkaat päivät, vuodesta vuoteen, työskentelee perheen isä yhdessä, äiti toisessa tehtaassa. Lapset ovat kadulla, yksikseen jätettyinä. 10, 12, usein 14 ja useampiakin tunteja ovat puoliset toisistaan erillään, ei isä eikä äiti näe lapsiaan. Se on proletarista „perhe-elämää“. Mutta eivät kaikki työläisasunnot ole kuolonhiljaisia. Tuolla auringon hyvin paahtamissa vinttikamareissa on elämää ja liikuntaa. Eräässä istuu äiti ompelukoneen ääressä, toisessa ehkä kutomakoneen, toisissa kurjissa asunnoissa neulovat ja vyyhtielevät naiset monenlaisia kauniita esineitä. Miten liikkuvatkaan kaikki ahkerat kädet — kapitalisteille! Talouden ja lastensa hoitoon ei äidillä ole yhtään aikaa. Hän työntää uteliasta kyselijää pois luotaan, hänen täytyy kiiruhtaa, täytyy jouduttaa. Lapset jätetään oman onnensa nojaan, sillä hädän pakottama työnteke käy lasten oikeuden edellä. Äidin täytyy auttaa elatuksen hankkimista kovalla työllä aamusta iltaan. Hän ostaa palan leipää huolehtiakseen ja osoittaakseen hellyyttä lapsilleen. Uskollinen äidinkäsi on jätetty kapitalistin valtaan. Vaikka tavallaan yhdistettyinä, ovat äiti ja lapset kaukana toisistaan ja tulevat yhä vieraammiksi. Kuitenkin, mitä välittää vallitsevat luokat, nykyiset vallanpitäjät vaimosta, äidistä, lapsista? He noudattavat lisäarvon vaati-

musta, menköön sitten vaikka kaikki ihmisyyys ime-tyistä työvoimista perikatoon. — Samoin kuin prole-tarit, niin odottavat myös kartanonomistajat touko-kuuta. Perunat, jotka pannaan maahan ensimmäinen päivä toukokuuta, sanotaan menestyvät hyvin. Juu-ri naisten täytyy mennä pelloille äsken kynnettyihin vakoihin siementä panemaan; sato kypsyy — herral-le. Moni vaimo kantaa povessaan uuden elämän sie-mentä. On tuleva ihminen, jonka synnyttäjällä ei ole aikaa eikä välineitä suoda huolenpitoa tulevalle ihmiselle sydämensä alla, jos kuinkakin siitä kärsisi. Toinen äiti taas menee lapsineen vappuihanuuteen — maatyöhön. Vaunun pahasessa pieni, tuskin pari kuukautta vanha lapsi ja viisi-vuotinen tyttö työn-tää vaunuja. Kuinka paljon tahi oikeammin miten vähän voikaan äiti huolehtia pienokaisistaan. Hä-nen täytyy ankarasti ponnistella, saavuttaakseen työ aikana, joka kestää 10:stä 12:sta tuntiin, 50 pfennin-gistä 1 markkaan. Väsyneenä, surullisena ja tahrau-tuneena palaa illoin pieni karavaani kotiin. Mitä voi tehdä vaivattu äiti vielä lastensa hoitamiseksi ja kasvattamiseksi? Toiset äidit menevät pesemään ja puhdistamaan. On vielä toisia, joista voidaan sanoa kuten laulussa:

„Nuori vaimo telineitään rientää

Kiviä ja santaa ylös raahaten.

Kasvot pölyss' on ja tukka takkuinen. —

Kenpä hänen vaivojaan voi lientää.“

Kaikkein näiden äitien lapset ovat jätetyt ka-duille omiin hoteisiinsa. Tuskaisina, kohmettunein jäsenen istuvat pienet olennot mökkien edessä tai harhailevat ympäri katuja, alttiina kaikille ruumilli-sille ja siveydellisille vaaroille. Tuhansilta ja taa-

sen tuhansilta pienokaisilta vieläpä mitä pienimmiltä puuttuu hoitoa. Jääväämättöminä todistajina siihen ovat lasten turpeenkaivajat. 31.2 prosenttia kaikista kuolleista Saksassa 1904 oli lapsia alle vuoden iän. 397,781 imeväisten lasten ruumista yhdessä vuodessa, suureksi osaksi uhreja, jotka äitein ylen pitkän työajan ja sydämettömän nylkemisen tähden olivat uhratut kapitalismille. Lähes puolestatoista miljoonasta naimisissa olevasta työläisnaisesta, jotka Saksassa ovat, on noin 70 prosenttia äitejä. Koulussa kerrotaan lapsille kaikkivoittavasta äidin rakkaudesta, äidistä, joka tempaa lapsensa leijonan kidadasta. Mutta kapitalismin peto nielee äidin ja lapset.

Te miljoonat työläisnaiset ja äidit, puolustakaa itseänne teidän elämänne ja teidän lastenne elämän seänne teidän elämänne ja teidän lastenne elämän hävittämistä vastaan, teidän ihmisonnenne lävittämistä vastaan. Astukaa mukaan kentälle, taistelkaa kahdeksan tunnin työpäivän, lauantain puolenpäivän jälkeisen ajan vapauden ja kaikkein muiden uudistusten puolesta, joita sosialidemokratia vaatii työn suojaksi! Sillä kapitalisti sitoo mahdollisimasti joka hetken, mikä voidaan työhön käyttää, sillä se auttaa häntä rikkauteen. Mutta työläiselle, vaimolle merkitsee jokainen ansiotyöstä vapaa tunti valloitettua elämän hetkeä, ihmisyyden uudestisyntymistä, masennetun, usein runnellun äidin rakkauksen uudestipuhkeamista.

Pitkä työaika ei ole ainoastaan lapsille kiroukseksi, mutta myös miehelle on se kärsimykseksi. Lyhyet hetket kotona voi äiti omistaa talouteen ja lapsille. Ei siis riitä aikaa eikä sielun voimia ja virkeyttä ajatusten vaihtoon miehensä kanssa. Pitkäs-

sä, raskaassa päivätyössä kuluu ruumiin voimat, henki tylsistyy, iloisuus katoaa. Mitä tuleekaan alituisessa vaivassa muutaman vuoden ajassa nuoresta hilpeästä työstä, jolle taivas näyttää hymyilevin täysin sieluin? Kalpea, väsynyt, kiusautunut, aikaisin vanhentunut vaimo. Kuinka suuri tuska onkaan työläisnaisella, joka ei voi olla miehelleen sellainen puoliso, kuten he molemmat itselleen olivat kuvailleet heidän kevättöiveittensa rakkauden lyhyinä viikkoina. Kumpikaan ei ole toisiinsa niin sulautunut kuin he hartaimmin olivat tahtoneet. Pitkä työaika estää uskollisen keskustelun, ryöstää heiltä hetket, jolloin he tahtoisivat ihanteellista yhteiselämäänsä rakentaa.

